

Трагом до сада неоствареног права ПРАВОСУДНИ СИНДРОМ

Стиче се утисак да је Управни суд, а не Уставни, врховни правосудни орган у овој земљи. Испада, наиме, да уставна одредница по којој су одлуке Уставног суда „коначне, извршне и општеобавезујуће“, неприменљиве када је реч о правима војних пензионера.

Очекиван са нестрпљењем, ванредни број „Војног ветерана“ изазвао је бројне коментаре међу војним пензионерима. Поред похвала за изузетно претрпљен у садржајном и, посебно, новинарски професионалном смислу, чуло се и доста речи којима је изражавано разочарење у односу на (не)могућа решења у вези са повећањем од 11,06 одсто. Похвале се, пре свега, упућују редакцији војнопензионерског гласила, која је за релативно кратко време успела да припреми прилоге који се односе на општепознату проблематику незаконито укинута повећања и руковођству УВПЈ, које је стручно обрадило објављене текстове. Признања се, такође, одају хронолошки изванредно обрађеним текстовима, мада је доста њих, мање-више, било познато већем броју војнопензионерске популације. Разочаравајући је, међутим, део насловљен са „Оријентационо упутство за парницу ради наплате закинутх износа пензија...“

У целини гледано, тај део текста у коме се поред осталог наводе „Разлози за подношење тужбе“ и истовремено „Разлози против подношења тужбе“, изазвао је највише недоумица и немира међу корисницима војних пензија. Читајући те делове ванредног броја, стиче се утисак да је Управни суд, а не Уставни, врховни правосудни орган у овој земљи. Испада, наиме, да уставна одредница по којој су одлуке Уставног суда „коначне, извршне и општеобавезујуће“, неприменљиве када је реч о правима војних пензионера. Јер, како стоји у наведеном делу текста, „Управни суд је овлашћен и дужан да одлучи да ли војним пензионерима припада право на ванредно повећање пензије за 11,06 одсто...“ Испада, по томе, да се позната народна изрека „пуј пике, не важи“, односи и на својевремено обавештење по коме је „Уставни суд признао право корисницима војне пензије на ванредно усклађивање од 11,06 посто“. Тај је цитат дословно наведен у информацији која је 27. јуна 2012. године објављена на сајту УВПС и броју 102 „Војног ветерана“.

Правосуђе игнорише закон

Наведену информацију потврдио је и Уставни суд одлуком од 26. јуна исте године у којој се оспорава претходна одлука Управног суда да војни пензионери немају право на поменуто повећање. То недвосмислено проистиче из дела образложења Одлуке Уставног суда у којој стоји да се не може прихватити становиште Управног суда о непостојању услова за усклађивање пензија војних пензионера. „Ово стога“, како дословно стоји у образложењу, „што се пензије војних осигураника од 1.

јануара 2008. године усклађују по динамички и на начин утврђен законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање, те је Закон о пензионом и инвалидском осигурању једини општи акт на основу кога се тим корисницима могу вршити усклађивања пензије, па и предметно ванредно усклађивање од 11,06 одсто“. Толико јасно да је, заиста, сваки коментар више него сувишан. Али, мада је све јасно, српско правосуђе то игнорише и багателише. Није, стога, далеко од реалности закључак да је, без оздрављења правосудног система, илузорно очекивати било шта што би ишло у прилог исправљања неправде према војним пензионерима.

Неверица у праведно решење поткрепљује се и констатацијом да се чак и у случају доношења праведног решења од стране Управног суда, Републички фонд ПИО не обавезује да по њему поступи, односно да му неће бити наметнута обавеза исплате повећања војне пензије од 11,06 одсто. Војним пензионерима се, с тим у вези, предлаже подношење тужбе против Фонда ПИО, који је, како испада, изнад правосудног система Србије. То, у ствари, није ништа друго него недопустив и у свету незабележен пример безакоња. Није, стога, чудно што се све чешће чује да се ради о невероватном правосудном синдрому.

Простор за колање гласина

Обеспокојавајуће делује и податак о нејасноћи наплате закинутог дела пензије, а посебно упозорење да би у случају одбијања тужбе, подносиоци сносили све трошкове парничног поступка. Јер, за разлику од тужби подношених за наплату тзв. „малог дуга“, када су трошкове вештачења и судских такси највећим делом преузимали овлашћени адвокати, овог пута то није случај. Са готово занемарујућим бројем адвоката, који су, као код „малог дуга“, преузимали све трошкове судског поступка, овог пута трошкове вештачења и судских такси у целини носе подносиоци тужбе. Многи војни пензионери, нажалост, нису у стању да подмире те трошкове који износе више десетина хиљада динара, због чега одустају од подношења тужбених захтева. А одустајање од подношења тужбе је, како се верује, основни циљ свих противника доношења праведног решења у корист војних пензионера.

Наведене чињенице у вези са непотпуним и недореченим информацијама и, посебно, стања у српском правосуђу, пружио су прилику за колање разних прича и полуистина у односу на стварно стање ствари. Испредају се, с тим у вези, приче о опструкцији појединих политичара,

укључујући и нека министарства, који у спречи са судовима, подмећу клипове под точкове неспорних права корисника војних пензија. Као производ тих непроверених, али међу војним пензионерима прихваћених прича, обесхаврујуће делује и веровање да интересе војних пензионера не подржавају чак ни она министарства која би их без икакве резерве требало да подрже. То се пре свега односи на Министарство одбране, Министарство финансија, Министарство рада и социјалне политике и Министарство правде. Ниједан од од челника наведених министарстава се није огласио у вези са захтевима корисника војних пензија. Чује се чак да поједини високопозиционирани политичари из неких коалиционих странака на власти, сервилно препоручују надлежним министрима и министарствима да оспоре право војним пензионерима на ускраћено повећање. Све наведено указује да је Србија далеко од независне правосудне власти, јер на то указују недвосмислени и недопустиви поступци осталих видова власти. А то, опет, није ништа друго, већ отворена легализација утицаја политике на рад правосудних органа земље.

Све веће незадовољство

У оквиру критичких осврта војних пензионера на рад и ставове појединих министара и министарства у односу на права за повећање укинута дела пензије, као основни аргумент износи се њихово вишемесечно ћутање после општепознате Одлуке Уставног суда званично обелодањене јуна месеца прошле године. Огласио се, додуше, министар правде господин Селаковић који је послао одговор на посланичко питање потпредседника Скупштине Србије Константин Арсеновића. На жалост, уместо званичног става тог министарства, одговор се у конкретном случају добија од Републичког фонда ПИО, институције чији су досадашњи поступци отворено уперени против остварења законитих права корисника војних пензија. Јер, заиста чудно и неуверљиво делује да, уместо свог става у виђењу конкретне проблематике, министар тражи мишљење од административне службе која се, познато је, супротставља сваком облику позитивног решења када је у питању укинути део пензије од 11,06 одсто.

Суочени с чињеницама које не иду у прилог њиховим оправданим захтевима, војни пензионери из дана у испољавају нерасположење према појединим политичарима и државним органима. Све чешће се, с тим у вези, из месних одбора УВПС упућују захтеви из базе да је коначно дошло време да се крене са, до сада више пута обећаваним и најављиваним протестима. Таквих предлога и захтева је све више и у коментарима чланства на сајту Удружења. И то, по о зна који пут, указује да је стрпљење корисника војне пензије на граници која их дели између легалних облика комуницирања са званичним органима државе и протеста и демонстрација испред Владе и Скупштине Србије, појединих министарстава и правосудних органа.

Радисав РИСТИЋ

Из плана рада УВПС за 2013. годину

ЧОВЕК У СРЕДИШТУ АКТИВНОСТИ

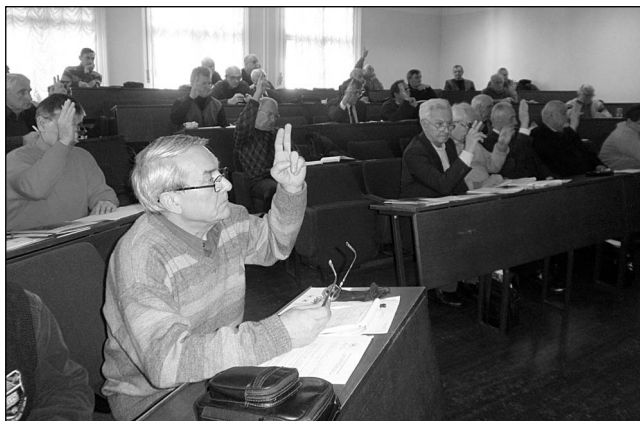
Готово све активности војнопензионерске организације подредиће се корисницима војних пензија. Јубилеј, две деценије од формирања и успешног деловања институције која брине о правима и потребама те популације ветерана, биће обележен радно и стваралачки.

У овој години, по свему судећи, када Удружење војних пензионера Србије обележава две деценије од формирања и успешног рада, активности ће достићи рекорд, како у погледу бројности, тако и по обиму. С тим у вези Главни одбор УВПС, као и до сада, бавиће се остваривањем уставних и законима уређеним правима својих чланова, која се, вољом моћника, из године у годину урушавају. Биће то још један изазов у раду који ће максимално мобилисати интелектуалне, организацијске и све друге капацитете. На тај начин се испуњава основна мисија због које је, пре 20 година, визионарски основано Удружење војних пензионера.

Основни тон раду војнопензионерске организације даваће Извршни одбор УВПС који ће се састајати једном месечно, али ће, као и у претходном периоду, деловати свакодневно, у складу са потребама и догађајима. При томе ће у првом плану бити човек, у складу са оним што су наши чланови радили минулих деценија на одговорним дужностима у систему одбране. Дакле, готово све активности Удружења биће подређене корисницима војних пензија.

Највећи успеси биће свакако помаци у унапређењу статусних питања, затим у решавању стамбених недаћа и у остваривању права у областима здравствене и социјалне заштите корисника војних пензија и чланова њихових породица.

Две деценије од оснивања и успешног рада УВПС биће обележени превасходно радно. Биће то прилика да се анализира пређени пут, али и да се дефинишу правци даљег деловања репрезентативног представника корисника војних пензија. Главни одбор УВПС већ је предузео мере да се поводом јубилеја припреми и одштапа монографија, у којој ће се наћи све важне чињенице о Удружењу војних пензионера. Биће то својеврсна историја Удружења, која ће остати као трајно и референтно сведочанство о организацији којој су чланови поклонили стотине хиљада сати рада, али су труд даровали и неговању светлих традиција официрске професије. Скупштина УВПС донела је одговарајућу одлуку: Формирала уређивачки одбор, утврђен је план, а одређена су и поглавља будуће књиге. У току је реализација овог важног задатка, а од општинских и градских организација се очекује да својим прилозима употпуне мозаик прилога који осликавају оно што се догађа-

ло унутар организације током двадесет година рада.

Углед наше земље, а посебно Удружења војних пензионера, потврдиће се и припремом, организовањем и реализацијом регионалног скупа представника удружења војних пензионера Балкана, који ће бити одржан у Медија центру „Одбрана“ у првом полугодишту ове године. Представници УВПС били су учесници (29. и 30. јануара ове године) Међународне конференције о сарадњи Међународног консултативног комитета и представника регионалних организација пензионисаних и резервних официра. Тиме наступа још једно значајно поглавље у активностима УВПС, јер се међународна сарадња уклапа у заједничко деловање сличних организација у остваривању програмских активности које се односе на чланове.

Представници УВПС имаће сусрете са представницима команди оперативних састава Војске Србије у вези са сарадњом о питањима од обостраног интереса. Од сатанана са представницима Фонда СОВО и Републичког фонда ПИО очекује се да ће, на основу разматрања актуелног стања, би-

ти унапређена пракса, уз трагање за новим законским решењима. Корисници војних пензија очекују да ће се доследно примењивати законска решења, али и да ће се изаћи у сусрет оним предлозима који унапређују те области.

У оквиру статусних питања, органи УВПС ће се бавити прибављањем и тумачењем прописа о праву из ПИО војних осигураника, попут старосне, превремене, инвалидске и породичне пензије, заштите стечених права и пензијским стажом, новчаних накнада за телесно оштећење и другим накнадама. Очекује се и покретање иницијатива за израду измена појединих закона и правилника. Разуме се, у средишту активности биће правна помоћ члановима УВПС у остваривању појединих права.

Посебно ће се пратити стамбена проблематика. Тако ће у УВПС бити формирана база података о правима интересената који то важно животно питање решавају преко Фонда за СОВО. Општинским одборима биће редовно достављане листе закључака по молбама за доделу стана и прегледа извода из донетих решења о додели станова.

Када је о здравственој заштити реч, биће обављена анализа уз формулисање предлога за отклањање пропуса у организацији, након реформи у систему одбране. Пратиће се рад патронажне службе и пружање помоћи у кући. Веома велики значај има и ажурирање евиденције података о здравствено-социјалним потребама чланова УВП по општинским одборима. У току је нека врста надгледања организације и реализације вакцинације. Непрестано ће се решавати захтеви корисника војних пензија за солидарну помоћ. Удружење ће члановима помоћи и у организованом коришћењу бањско-климатских лечилишта.

У области инфромисања корисника војних пензија централна улога и даље припада веб сајту Удружења и интерном гласилу „Војни ветеран“. Најновије инфромације које се односе на војнопензионерску популацију редовно ће бити посредоване електронским путем. Тај вид комуникације омогућава да инфромације постану доступне десетинама хиљада људи за само неколико секунди. Током године, како потребе буду налагале, организоваће се конференције за новинаре или сусрети са посленицима седме силе. Чињенице указују да је интересовање за гласило „Војни ветеран“ све веће, чиме се освечољују активности УВПС на заштити права корисника војних пензија. Стога је један од циљева редакције која припрема интересантно гласило за све одрасле чланове породице да се број претплатника и даље повећава.

Неговање војничких традиција такође ће бити у средишту пажње Главног одбора УВПС, али и месних и општинских одбора. Представници УВПС учествоваће у обележавању значајних догађаја из историје које организују државни органи и друге родољубиве организације.

Пратећи део свих активности представља одговарајућа логистичка подршка, без које тешко да би могло да се оствари било шта од планираног. Реч је о финансијским, информатичко-архивистичким и другим административним пословима.

Све у свему, обиман план биће реализован у складу са уважавањем приоритета, на основу искрених потреба или проблема, те финансијских, организационих и других могућности.

З. Пешић

Врховни касациони суд одбио захтев Првог основног суда **БЕЗ ЗНАЧАЈА У ОДЛУЧИВАЊУ**

Врховни касациони суд је Одлуком Спп 11/12 од 27.12.2012. године одбио захтев Првог основног суда у Београду за заузимање правног става по следећим спорним правним питањима:

Које овлашћење има Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање као правно лице које обавља административно-техничке послове у судским предметима, а на основу члана 79. Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању;

Да ли је Републички фонд пензијског и инвалидског осигурања парнична странка, уколико је као туженик означен Фонд за социјално осигурање војних осигураника;

Да ли је исти његов правни следбеник или је то разлог за прекид поступка;

Ко је пасивно легитимисан у парницама по тужбама поднетим суду после 1. јануара 2012. године, за накнаду штете због неисплаћене разлике пензије од 1. јануара 2008. године до дана подношења тужбе, а по основу усклађивања пензија за 11,06%.

Из образложења Одлуке:

На седници грађанског одељења одржаној 25.12.2012. године, одбијен је захтев првостепеног суда за заузимање става о спорном правном питању, јер питање пасивне легитимације (да ли на туженом лежи обавеза која одговара праву тужиоца), није правно питање од значаја (прејудуцираног) за одлучивање о предмету спора. Ради се о спорном правном односу које се решава непосредном применом материјалног права. Притом, захтев Првог основног суда у Београду из члана 180. став 1. Закона о парничном поступку не садржи приказ утврђеног чињеничног стања, не садржи наводе странака о спорном правном питању, нити је суд приложио сопствено тумачење спорног правног питања“.

Поводом тога, председник Парничног одељења Првог основног суда је судијама упутио следеће обавештење:

„Обавештавамо Вас да ће састанак поводом спорних питања правних питања из ове области и ради једнаког поступања бити одржан по повратку судија са годишњег одмора у присуству В.Ф. Председника суда и судија Апелационог суда и Вишег суда“

Ургенција Уставном суду у вези са ванредним повећањем пензија

ЗАШТО ЋУТИ УПРАВНИ СУД

Председник Удружења војних пензионера Србије Љубомир Драгањац упутио је (15. јануара) ургенцију председнику Уставног суда др Драгиши Б. Слијепчевићу поводом непоступања Управног суда по одлукама Уставног суда. Писмо објављујемо у целини:

„Уставни суд је, током 2012. године, усвојио више уставних жалби корисника војних пензија поднетих против пресуда Управног суда којима су одбијене њихове тужбе против Републичког фонда за ПИО због неусклађивања војних пензија са ванредним повећањем од 11,06% од 1. јануара 2008. године. Тим одлукама, Уставни суд је наложио Управном суду „да у року од 60 дана од дана достављања Одлуке Уставног суда, понови поступак по тужби ...“, али Управни суд до данас није поступио ни по једној од наведених Одлука.

Ради илустрације наводимо Одлуку Уставног суда број Уж – 2666/2011 од 22.06. 2012. године, по којој Управни суд још није поступио иако је протекло више од пола године, а ово Удружење чак три пута ургирало за доношење пресуде у поновљеном поступку.

Сматрамо да је такав, објективно гледано, ниподаштавајући однос Управног суда према одлукама Уставног суда немислив и недопустив у иоле уређеној правној држави. Стога, предлажемо и очекујемо да предузмете мере да се одредбе чл. 166. став 2. и 171. став 1. Устава Републике Србије и члана 104. Закона о уставном суду стриктно поштују. Уколико се то не може обезбедити, предлажемо да по уставним жалбама због повреде права на правично суђење (чл. 32. ст. 1. Устава Републике Србије) Уставни суд доноси одлуке које су непосредно примењиве, односно извршне. Уколико регулатива надлежности Уставног суда не омогућава ниједно од напред предложених решења, предлажемо да Уставни суд иницира одговарајућу допуну те регулативе.

У противном, задржи ли се садашња пракса игнорисања одлука Уставног суда, поставља се питање сврсисходности постојања института уставне жалбе.

Очекујемо Ваш одговор по напред наведеном“.

Управни суд донео одлуку у вези са повећањем пензија од 11,06 одсто

ЕПИЛОГ НЕПОЗНАТ

Вршилац функције председника Управног суда, Слађана Бојовић, упутила је писмо председнику УВПС Љубомиру Драгању (бр. SU VIII 34/13 од 21.01.2013. године) поводом поступка за ванредно повећање пензија за 11,06 одсто. Тај акт доносимо у целини:

„ Поводом Вашег поднеска који сте упутили вршиоцу функције председника Управног суда дана 10.01.2013. године, који се односи на предмет Управног суда У 8225/12, обавештавам Вас следеће:

Донета је одлука у предмету Управног суда У 8225/12 и иста ће бити експедована у законском року“.

Још једна ургенција Управном суду у вези са повећањем пензија

ПРОТИВУСТАВНО ПОСТУПАЊЕ

Председник Удружења војних пензионера Србије Љубомир Драгањац упутио је (9. јануара) ново писмо председнику Управног суда Србије у којем је написано:

„У одговору на наш акт 01/бр.426-1 од 02-10.2012. године, којим смо ургирали поступање тога суда по одлуци Уставног суда бр. Уж-2666/2011 од 22. 06. 2012. године, обавестили сте нас да је предмет на који се та одлука односи заведен под новим пословним бројем (У 8225/12), те да рок од 60 дана за поновно одлучивање по тужби није протекло. Ваш одговор је датиран 11.10.2012. године, па је истекао и тај рок од 60 дана, а да није поступљено по одлуци Уставног суда.

Бројне су негативне последице таквог неажурног, па и противуставног, поступања Управног суда Србије: дуг се протеком времена увећава, Републички фонд ПИО је затрпан управним поступцима по захтевима оштећених, све је више парничних тужби, а код бројне популације КВП је све већи револт и незадовољство. Стога, поново ургирамо да тај суд коначно поступи по одлуци Уставног суда и у поновном поступку донесе пресуду којом ће одлучити о праву КВП на ванредно повећање пензија за 11,06% од 1. 1.2008. године.

Напомињемо да смо Вам индентичну ургенцију упутили и 11. децембра 2012. године, али на њу нисмо добили било какав одговор“.

Министарство правде затражило извештај од председника Управног суда

ПОШТОВАЊЕ ПРАВА СТРАНKE

Удружење војних пензионера Србије примило је акт Министарства за правду и државне управе (бр. 071-00-763/2012-02, од 21. 01. 1013. године) у вези са притужбом везаном за непоступање Управног суда према одлуци Уставног суда. Текст, који је потписала помоћник министра Љиљана Благојевић, гласи:

„Обавештавамо Вас да смо по Вашој поновљеној притужби, која је заведена у Министарству правде и државне управе дана 13. 12. 2012. године, затражили извештај од председника Управног суда у Београду о тренутном стању у предмету У 8225/12, на основу чл. 55. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, број 116/08 и 104/09 и 101/10 и 31/11), о чему ће вам бити достављено обавештење.

Одредбом члана 8. Закона о уређењу судова и члана 9. Судског пословника, уређено је право странке и другог учесника у судском поступку, на притужбу на рад суда, кад сматра да се поступак одуговлачи, да је неправилан или да постоји било какав утицај на његов ток и исход.

Чланом 55. истог закона уређен је поступак по притужби из непосредне надлежности председника суда, који је дужан да је размотри и да о њеној основаности и предузетим мерама обавести подносиоца притужбе у року од 15 дана од пријема притужбе.“

Обраћање министру одбране поводом социјалне и хуманитарне помоћи војним пензионерима

ПРЕИСПИТИВАЊЕ ОДЛУКЕ

Председник Удружења војних пензионера Љубомир Драгањац упутио је писмо (21. јануара) министру одбране Александру Вучићу у вези са одговором на захтев УВПС за доделу једнократне донације ради социјалне и хуманитарне помоћи војним пензионерима.

Актом 01 бр. 632 – 1 од 17.12..2012.године обратили смо Вам се с молбом за једнократну донацију ради социјалне и хуманитарне помоћи материјално угроженим војним пензионерима. Предметна молба прослеђена је на надлежност Управи за традицију, стандард и ветеране Сектора за људске ресурсе МО. Наведена Управа је, актом бр. 1845-2 од 27.12.2012.године, негативно одговорила на молбу овог Удружења, уз образложење да се донација не може дати, јер нису испуњени услови прописани Уредбом о критеријумима и поступку доделе средстава за учешће у финансирању програма рада удружења грађана који се заснивају на активностима од значаја за одбрану.

Не оспоравамо да у овом случају нису испуњени услови за донацију по наведеној уредби, али ту врсту донације и по том основу нисмо ни тражили. Наша молба се односи на донацију ради новчане помоћи материјално и социјално угроженим војним пензионерима, а заснива се на одредбама члана 276. Закона о Војсци Југославије у вези члана 82. Закона о изменама и допунама Закона о ПИО и одредбама чл. 3., 6. ст. 1. и 10. ст. 1. тач. 4. Уредбе о надлежности, делокругу, организацији и начину пословања Фонда за социјално осигурање војних осигураника.

Наиме, одредбом става 1. члана 82. Закона о ПИО прописано је да од 1. јануара 2012.године престају да важе одредбе члана 276. Закона о Војсци Југославије само у делу који се односи на пензијско и инвалидско осигурање, док су оне и даље на снази у погледу осталих права војних осигураника (здравствено осигурање и остала права из социјалног осигурања војних осигураника – опоравак, обезбеђење станова и др.). Сагласно томе, сада важећом Уредбом, једнако као и оном која је престала да важи 8.01.2012.године, прописано је право војних осигураника на материјално обезбеђење а у буџету МО за 2012. и 2013.годину предвиђена су средства из којих се може и мора алиментирати побољшање материјалног положаја војних осигураника (по економској класификацији: Накнаде за социјалну заштиту из буџета – 260.090.000 динара у 2012.години, односно 267.883.000 динара у 2013.години).

На основу напред изложеног, сматрамо да постоји и правни основ и новчана средства за давање једнократне новчане помоћи материјално и социјално угроженим војним пензионерима. Међутим, то се сада не може реализовати преко Фонда за СОВО, јер је Правилник о начину коришћења средстава Фонда за СОВО, која се издвајају за опоравак корисника војних пензија укинута, а нови правилник којим би била уређена ова проблематика није донет, иако смо то у више наврата предлагали. Стога се сада помоћ угроженим војним пензионерима даје од стране овог Удружења и искључиво из чланарине наших чланова, па сматрамо да има основа да нам се у ту сврху додели тражена донација.

Истовремено, поново предлагемо доношење новог правилника којим би било уређено питање помоћи материјално и социјално угроженим војним пензионерима.

Са свих напред наведених разлога, очекујемо да се наша молба поново размотри, односно преиспита негативна одлука по њој.

На крају, молимо да по предметом не одлучује само и искључиво Управа за традицију, стандард и ветеране, јер је она била инспиратор и креатор укидања правилника о једнократној помоћи, а, и иначе, њен однос према војним пензионерима се не може оценити као објективан и добронамеран“.

Зашто не објављујемо имена корисника социјалне и хуманитарне помоћи

ЗАКОН ИЗНАД СВЕГА

Више пензионера заинтересованих за добијање социјалне и хуманитарне помоћи обратило нам се са захтевом да објавимо имена и презимена оних којима је Извршни одбор УВПС доделио једнократну новчану помоћ. С обзиром на то да је реч о навођењу лич-

них података заштићених законом и због евентуалних непријатности које може да проузрокује навођење личних података, одлучено је да се на сајту и у гласилу „Војни ветеран“ не објављују имена и презимена оних којима је помоћ додељена.

Уколико заинтересоване особе сматрају да је помоћ некоме додељена прекоредно, податке могу да провере у општинским одборима УВПС.

Извршни одбор се у свему приликом одлучивања строго придржава Правилника о начину коришћења средстава солидарности за пружање помоћи члановима УВПС.

Негативан одговор Министарства одбране на молбу за доделу једнократне донације

НИЈЕ ПО ЗАКОНУ

Поступајући по Молби УВПС, Управа за традицију, стандард и ветеране наводи да и поред тешке материјалне ситуације војних пензионера за донацију не постоји правни основ

На молбу Удружење војних пензионера Србије (17. децембра) министру одбране Александру Вучићу да додели једнократну донацију у износу од 4.000.000 динара, како би решили преостала 124 нерешена захтева за доделу једнократне помоћи и тако ублажили тешку материјалну ситуацију пензионера са најнижим приманима по члану домаћинства, Из Управе за традицију, стандард и ветеране стигао је одговор следеће садржине:

„Поступајући по вашој молби, којом сте се непосредно обратили министру одбране, господину Александру Вучићу, са молбом за доделу једнократне донације ради решавања захтева војних пензионера до краја календарске 2012. године, а која је прослеђена Управи за традицију, стандард и ветеране Сектора за људске ресурсе Министарства одбране на даље надлежно поступање, обавештавамо Вас следеће:

Намена и трошење средстава прописаних буџетом у сврху донација невладиним организацијама, спроводи се искључиво на основу чл. 76. Закона о одбрани („Службени гласник РС“, број 116/07).

Критеријум и поступак доделе средстава удружења грађана прописани су Уредбом о критеријумима и поступку доделе средстава за учешће у финансирању програма рада удружења грађана који се заснивају на активностима од значаја за одбрану („Службени гласник РС“, број 100/2008).

Дакле, финансирање удружења грађана врши се само у законски одређене сврхе на начин прописан подзаконским одредбама, те сходно томе, Министарство одбране и поред уважавања тешке материјалне ситуације чланова вашег удружења, није у могућности да изађе у сусрет Вашој молби јер за тражено поступање не постоји правни основ.“

Међународна конференција пензионисаних и резервних официра у Београду

ПОРУКЕ МИРА И РАЗУМЕВАЊА

Обраћајући се значајном скупу, председник УВПС Љубомир Драгањац истакао је добру сарадњу које Удружење гаји са организацијама војних пензионера у Републици Српској, Црној Гори, Македонији и Бугарској, те да је у току успостављање односа са ветеранима из Грчке и Румуније

Шефови делегација дали су велики допринос успешности конференције

У Медија центру „Одбрана“ 30. и 31. јануара (2013) одржана је дводневна Међународна конференција ратних ветерана, резервних старешина и организација генерала и адмирала из Бугарске, Македоније, Црне Горе, Републике Српске и Србије, посвећена борби за мир и безбедности у свету. Скупом је председавао секретар Међународног консултативног комитета организације резервних и пензионисаних официра, каријерни дипломата, господин Анатолиј Кумахов, а у име домаћина госте је поздравио генерал-потпуковник у пензији Љубиша Стојимировић, председник Скупштине Клуба генерала и адмирала Србије:

„Као војници, доживели смо и преживели многе ратове, али наша будућа мисија за мир, а против ратова, биће највећи и најтежи изазов у нашим војничким каријерама и животима. Али, ми смо војници, још увек под војничком заклетвом, а она подразумева и наше даље и доживотно жртвовање за мир. Сви знамо ко је Клемансо и његову аксиому „Рат је сувише озбиљна ствар да би се могао поверити само генералима“.

Због тога у овом тренутку у име свих нас изражавамо задовољство да лидери наших држава и народа: председници, премијери и министри, у билатералним и мултилатералним сусретима и разговорима, подржавају мисију мира. Наш Међународни консул-

Шефови делегација дали су велики допринос успешности конференције

тативни комитет организација резервних официра биће њихов поуздани савезник“, нагласио је генерал Стојимировић.

Делегације су предводили генерал-потпуковник у пензији Љубомир Драгањац, председник удружења војних пензионера Србије, генерал Стојан Топалов, председник Централног савета Савеза официра и подофицира у пензији и резерви Бугарске, генерал-мајор у пензији Илија Николовски, председник Савеза ветерана и резервиста одбране и безбедности Републике Македоније, Пантелија Ђургуз, представник Савеза бораца Републике Српске и Удружења резервних старешина Републике Српске, пуковник у пензији Радивоје Здравковић, члан Председништва Удружења војних пензионера Црне Горе, генерал-потпуковник у пензији и Љубиша Стојимировић, председник Скупштине Клуба генерала и адмирала Србије.

Поздрављајући учеснике скупа, председник УВПС Љубомир Драгањац представио је учесницима из иностранства личну карту Удружења. Посебно је нагласио да УВПС ове године обележава две деценије постојања и рада. Наводећи шта се све чини како би се побољшао материјални положај корисника војних пензија са најнижим примањима по члану домаћинства, он је навео да се сваког месеца у ту сврху из чланарина Удружења издвоји приближно око 10.000 евра. Генерал Драгањац је навео и све организације и удружења који су колективни чланови УВПС. Председник УВПС је истакао добру сарадњу које Удружење гаји са организацијама војних пензионера у Републици Српској, Црној Гори, Македонији и Бугарској, уз напомену да је у току успостављање односа са ветеранима из Грчке и Румуније.

Учесници Међународне конференције су посебно истакли да нико као официри не може да сагледа све последице ратова, те да асоцијације пензионисаних и резервних официра могу да дају пун допринос очувању мира и смањивању напетости у региону и свету.

У тим настојањима ветерани имају подршку Министарства одбране Републике Србије, рекао је пуковник Слађан Ристић, начелник Управе за традиције, стандард и ветеране Министарства одбране.

Представници удружења ветерана су, као круну радних активности, потписали протокол о разумевању и сарадњи у коме се, између осталог, наглашава да су учесници скупа били јединствени у ставу да ће активности које буду предузимали, билатерално или мултилатерално, доприносити напретку њихових земаља и народа и очувању мира.

Међународни консултативни комитет организације резервних официра Европе, Азије, Африке и Америке, формиран 2011. године као Међународни консултативни савет организације резервних и пензионисаних официра, својеврсан је форум за размену искустава, потом за развој сарадње и пријатељства и деловање чланова у интересу мира и безбедности у свету. Принципијелни став те организације је искључење било које политичке активности и мешања у рад других организација и земаља. Организација сарађује са државним структурама, али има савршено самостални статус немешања у економске, политичке, нити у војне послове држава.

Основни задаци МКК су развој хуманитарних веза између резервних официра различитих земаља, брига о ветеранима оружаних снага, сарадња у области војне културе и општељудских вредности, пажња према младим нараштајима, фромирању њеног морала и васпитању у духу здравог начина живота, бављења спортом, као и продубљивања сарадње ветеранских организација са омладинским организацијама.

МКК себе види као мост у будућности који ће омогућити да се деца у различитим земаљама науче да друже, комуницирају, а не да ратују међусобно. Организација је поставила циљ да демонстрира широком кругу светске јавности да сарадња оних који знају праву цену рата, може да одигра важну улогу у развоју пријатељства и узајамног разумевања међу народима.

З. П.

Дан Медија центра „Одбрана“

НАГРАДА У ПРАВЕ РУКЕ

Председнику Издавачког савета листа „Војни ветеран“ и уреднику историјске рубрике припало признање најуспешнијег сарадника магазина „Одбрана“ у 2012. години

Медија центар „Одбрана“ је 24. јануара, у Великој сали Дома Војске Србије, обележио дан када је 1879. године у Србији изашао први број војног листа „Ратник“ чију традицију наставља часопис „Одбрана“, као и 134 године војне штампе у Србији.

Свечаности су присуствовали државни секретар у Министарству одбране Александар Николић, начелник Генералштаба Војске Србије генерал-потпуковник Љубиша Диковић, представници Министарства одбране и Војске Србије, као и наши успешни спортисти, гости, сарадници и пријатељи редакције.

Традиционално су додељене награде победнику конкурса за новинарску награду „Иван Марковић“, затим најуспешнијем новинару и сараднику магазина „Одбрана“, као и најбољем спортисти и спортској екипи Војске Србије у 2012. години. То су акције које Медија центар и редакција магазина „Одбрана“, раније Новинско-информативни центар „Војска“ и истоимени лист, спроводе од 1994. године када су успостављене.

Награду генералу Крсману Милошевићу уручио је главни и одговорни уредник „Одбране“ Раденко Мутавџић

Награду за најуспешнијег сарадника магазина „Одбрана“ у протеклој години, Колегијум главног и одговорног уредника доделио је историчару и публицисти Крсману Милошевићу, генерал-мајору у пензији. Признање је заслужио преданим и систематичним радом, који је током 2012. године углавном био

посвећен српској војној историји, посебно Првом балканском рату. Најчешће на страницама „Фелџтона“ у „Одбрани“ налазе се написи Крсмана Милошевића које карактерише стручан и објективан приступ у разматрању историјских чињеница. Признање Крсману Милошевићу уручио је главни и одговорни уредник магазина „Одбрана“ Раденко Мутавџић.

Крсман Милошевић, историчар, генерал-мајор у пензији, рођен је 20. новембра 1938. у Вигошту код Ариља. Завршио је Војну академију, Филозофски факултет (историју), Високу војнополитичку школу и Школу националне одбране. Обављао је значајне војне и политичке дужности од нивоа бригаде до Министарства одбране.

У оквиру публицистичке активности објавио је више од 1.020 написа у разним листовима, часописима, информаторима, зборницима, гласницима и прегледима, међу којима и више од 165 стручних радова из области историје, културе, традиција и информативно-пропагандне делатности. Учествовао је на бројним научно-стручним скуповима, округлим столовима, трибинама и саветовањима. Аутор је текстова за неколико мултимедијалних пројеката, хроника и монографија.

Од 38 објављених фелџтона, који су високо оцењени од дела научне и стручне јавности, посебно треба поменути: *Знамените личности Првог српског устанка, Милошева Србија, Од савезништва до непријатељства, Савезништвом до победе, Краљ Петар Први, Кајмакчалан-капија слободe, Велики ратови и сеобе Срба, Знаменити Срби на Крфу, Голгота Србије, Варваринска и Лозничка битка, Градови у средњовековној Србији, Тактика српске војске у Првом устанку, Пет бомбардовања Београда у 20. веку, Тимочка буна, Изузетни споменици културе, Међаши револуције, Вечне књиге отечества, Развијање традиција у странармизијама и др.*

У Нишу одржано информисање корисника војних пензија

КО ТО ИГНОРИШЕ ОДЛУКУ УСТАВНОГ СУДА

Војни пензионери огорчени што се не поштују одлуке највише судске инстанце. Многи се питају да ли ће правду дочекати за живота.

Колико је интересовање нишких корисника војних пензија владало за информисање, одржано 15. јануара, говори и податак да Веилка сала Дома Војске, капацитета 900 места, није могла да прими све присутне. Многи су стајали по ходницима да би чули оно што их занима. Хтели су да чују да ли ће у догледно време бити изједначени са осталим грађанима јер им је дојадно положај грађана другог реда.

Информисање је отворио председник Градског одбора УВПУ у Нишу Обрад Миленковић, поздравивши присутне и честитао им Нову 2013. годину, са жељом да војним пензионерима буде боља, те да корисницима војних пензија коначно гране сунце.

Говорећи о урушавању људких и уставних права војних пензионера, Обрад Миленковић је, уз остало, рекао је да се више од 10 година, практично, плански и грубо крше прописи који се односе на кориснике војних пензија. Посебно је апострофирао да се крши Устав Републике Србије, нарочито у оном делу који говори о равноправности грађана, чиме се корисници војних пензија правним насиљем преводу у категорију грађана другог реда.

Војни пензионери и корисници војних пензија у периоду владавине предходне власти доживели су највећа понижења и шикарија. Од маја 2007. године, ставили су нас у надлежност Министарства за рад и социјалну политику, које није ништа урадило по питању остваривања права која су законом загарантована. Онда су донели Закон о Војсци Србије (1. јануара 2008. године), којим су нас избацили из дотадашњег система усклађивања пензија са платама активних војних лица и пребацили Републиком фонду ПИО.

Усвајањем Закона о и изменама и допунама Закона ПИО, војни пензионери су пребачени у потпуно надлежност Републичког фонда, изузев здравственог и стамбеног збрињавања. На тај начин завршен је процес разбијања јединственог социјалног осигурања војних осигураника. Такав систем примењује се само у малом броју земаља, истакао је председник Обрад Миленковић.

Нема сумње да је највећа дискриминација према војним пензионерима, учињена неусклађивањем пензија за 11,06 одсто од 1. јануара 2008. године. Тада су свим пензионерима у Србији, па и онима који су обављали дужности председника Републике Србије, председника Владе и бившим министрима, осим пензионисаним официрима и подофицирима, усклађене месечне припадљености.

Оно што посебно забрињава јесте чињеница да је Уставни суд Републике Србије, на седници одржаној 23. маја 2012. године, донео Одлуку и усвојио уставну жалбу, јер је повређено право корисника војних пензија на правилно суђење у погледу повећања пензија за 11,06 одсто. Управном суду Републике Србије том одлуком наложено је да у року од 60 дана, од дана пријема одлуке, поступи према тужби изјављеној против решења Комисије Скупштине фонда са СОВО. Иако је од тада прошло више од 150 дана, Управни суд још увек није донео било какву удлуку.

Посебно је истакнуто да је Главни одбор УВПС штампао ванредни број „Ветерана“, који је у оквиру месних организација, ангажовањем активиста, подељен за неколико дана. Тај потез Главног одбора залуђује све похвале, јер су људи у њему могли да сазнају много тога што их интересује, у вези са начином и поступцима за остваривање права за повећање пензија од 11,06 одсто.

Ранко Бабић

Пет деценија од завршетка академије 15. класе ВА КоВ

ПОНОСНИ НА УЧИЊЕНО

У Војној академији КоВ у Београду 27. октобра 2012 године, припадници 15. Класе, свечаним скупом и целодневним дружењем, обележили су пет деценија од када су постали официри ЈНА. Живот су посветили часној и узвишеној професији, а у вртлозима разбијања Југославије, понекад и понегде несхављеној.

Из те класе у први официрски чин унапређена су 362 питомца, да би крајем 20. века, када је свима престала професионална служба, више од 50 одсто пензионисано у чину потпуковника или пуковника (у чину мајора око 80 одсто). Петнаеста класа дала је и 14 генерала на високим положајима у ЈНА и ВЈ.

На окупљању поздрави, загрљаји, подсећање на прохујало време, чврсто и нераскидиво другарство, на живот у тешким условима, на сложене и захтевне задатке. Кад се подвуче црта, било је мало времена за евоцирање успомена, јер смо радили, живели и пензионисани свуда на територији државе које више нема. Расути у сваком кутку раније државе, а тако близу.

Не, нису били сви у новом строју. Тек осамдесетак. Део дружења посвећен је преминулим и погинулим друговима. С поштовањем им је одата пошта.

У надахнутом обраћању присутнима, у кино сали, у којој у, током школовања, провели много времена, Божидар Бабић је рекао:

„Окупили смо се данас, на радост свих присутних, да се подсетимо на 1. новембар 1962. године, када смо указом број 75 маршала Југославије Јосипа Броза Тита, произведени у први официрски чин - потпоручника ЈНА, чиме су и званично отпочеле четри деценије нашег професионалног радног века.

Стручно оспособљени, патриотски мотивисани и бескрајно одани својој држави, отпочели смо часни посао официра ЈНА. Био је то пут великих напора, неизвесности, одрицања и успеха, али као што је то ваљда усуд за народе на овим просторима, при крају нашег радног века, и великих разочарења. У тако нешто од нас нико није веровао, много тога што смо мислили, учили и веровали – срушило се!

А тај 1. новембар 1962. године, који смо са радошћу чекали, памтимо као незабораван догађај, када су у присуству изасланика друга Тита, прочитана наша имена. Била је то војничка свечаност у присуству бројних чланова породице, рођака и пријатеља. Завршетком свечаности, уз узајамне честитке, изговорена су обећања да се не заборавимо, а тада је било и суза, јер се на неки начин прекида дугогодишње другарство, са кофером од ојачаног картона, пресвученог неком бледо-сивом тканином, у коме смо сложили оно мало личних ствари и прве униформе за почетак нашег рада, кренули смо возовима и аутобусима ка нашим најмилијим, да проведемо тај, доста редак одмор у нашој каријери, који смо у целини искористили.

И почело је. Почетком децембра јављање на дужност, сусрет са нашим стареши-

нама, са водовима, четама, техником и наоружањем, дежурством и укључивањем у свакодневне обавезе у обуци војника и разних других дужности. Мало је било времена за било шта друго, јер су обавезе у јединици биле велике и сталне. А ми смо ипак били млади и жељни живота.

Брига за људе подразумевала је одговорност, сваког од нас појединачно 24 сата. Нико осим нас официра, не разуме тежину војничког живота, а било је током нашег радног века коментара од оних који не знају шта је официрски позив, како ми имамо велике плате, добијамо станове и др. А истина је много другачија. Од првог дана смо се одрицали свега – и слободног времена, живели одвојено од породица због бројних прекоманди, а истовремено смо свуда где је било потребно били први за пример. А богме други људи, у другим државним органима, нису тако радили и живели су много боље од нас.

Тих првих десетак година када смо напорно радили и показивали наше стручне и војничке способности, протекле су са формирањем породица, које су нам донеле највише радости. Почеле су прекоманде, стручна усавршавања и школовања на вишим нивоима која ће нас пратити скоро чи-

тав радни век. Могло би се рећи да смо бар тих првих десет до двадесет година живели просечним животом људи нашег нивоа образовања, и осећали се сигурно.

Подестићу вас на оне периоде и догађања на која нисмо могли да утичемо, али која су читав период радног века утицали и довели до свега онога што је снашло народе Југославије у последњој деценији 20 века. Сви ми појединачно имамо свој став о томе и овде се сада не могу износити било какве анализе. Али нажалост, какве сада имамо поједине аналитичаре и историчаре у вишестраначкој заврзлама, можемо очекивати, као што је то нажалост и данас присутно, да се све оно што је некада било позитивно и напредно окреће наопако.

Привредне реформе, уставне промене, чехословачка криза, забрињавајући али и стални пораст национализма, нарочито у Хрватској, Словенији, Косову и БиХ, и њихово стално заостравање и преносење на друге просторе, Титова смрт и безуспешни покушаји да се како-тако очува федерација, и најзад, једнострани, насилни раскиди са Југославијом и осамостаљење бивших република. Све то, нажалост, није могло без много несрећа и проливања крви. Епилог знамо.

Немамо података да је неко од припадника класе (сем неколико изузетака) у свим тим искушењима погазио официрску част. Та превелика искушења могли су издржати само високостручни официри. Будимо поносни на постигнуто. **Б. Б.**

Чачански војни пензионери обележали Дан ЈНА УСПЕШНА ЗАВРШНИЦА

Градски одбор УВП Чачак је за своје чланове је организовао обележавање Дана ЈНА - 22. децембар у ресторану Палма. Председник Ђуро Јовановић честитао је празник присутнима и између осталог је рекао: „Успешно смо завршили ову календарску годину, нашим члановима смо изашли у сусрет да би најлакше решили своје проблеме у вези са здравственим осигурањем, а трудили смо се да помогнемо и у свим осталим потребама које прате војне пензионере. Желим вам добро здравље, дуг живот и честитам вам престојеће празнике“.

Календарску 2013. годину чачански војни пензионери отпочели су извршавањем задатака и плановима који су усвојени на седници Градског одбора 22. јануара 2013. године. Тежиште је стављено на усмеравање корисника војних пензија око повећања пензија за 11,06 одсто, затим на овери здравствених књижица за чланове породица војних пензионера, прикупљању документације за ЈНП корисницима војних пензија који на то имају право и обилазак старих и болесних чланова. Наставиће се сарадња са Градским структурама, а посредством локалних медија корисници војних пензија биће обавештавани о новонасталим променама.

Делегације војних пензионера из Чачка, са председником Ђуром Јовановићем и Краљева са председником Цветаном Стаменковићем на челу присуствовале су 17. јануара у касарни „Рибница“ у Краљеву примопредаји дужности команданата 2. бригаде Копнене Војске.

И. Михајловски

Као у нека стара добра времена

Традиционално дружење инжењераца у хотелу „Бристол“

СКУП СВИХ ГЕНЕРАЦИЈА

Иове, као и претходних година, припадници рода инжењерије ЈНА, свечано ће обележити празник и велики јубилеј - 70 година од славне битке на Неретви (1943. године), када је Пионирска чета Пратећег батаљона Врховног штаба, по наређењу Јосипа Броза Тита, после рушења свих мостова на рекама Рами и Неретви, уз натчовечанске напоре, изградила импровизовани мост преко Неретве.

Преко тог моста прешле су партизанске јединице са Врховним штабом и Централном болницом са 4000 рањеника и спасиле се из непријатељског окружења. На овогодишњем дружењу, као и ранијих година, добиће и два преживела учесника тог догађаја, 94-годишњи Мишо Лемаић, једини живи припадник Пионирске чете која ја градила мост и Ђорђе Бујак који је као рањени борац Друге пролетерске бригаде на носилима пренет преко моста.

На ова дружења долазе бивши питомци свих класа Војне академије и Под-офицерске школе, а позивамо и инжењерце Војске Србије да заједно негујемо ту активност из области традиције.

Да би дружење било што организованије, молимо заинтересоване да се до 2. марта јаве организаторима Милошу Чавићу (011/2505-449 и 063/636-844), Недељку Васовићу (060/030-6938), Здравку Арсенијевићу (011/8721-778) и Стевану Стојановићу (015/346-354).

Уважени инжењерци, Велика сала хотела „Бристол“ 7. марта од 12 часова резервисана је само за вас.

М. Чавић

С једног од ранијих дружења инжењераца

Новогодишње дружење Врачараца

ТОПЛА РЕЧ

Удружење војних пензионера општине Врачар 28. децембра организовало је традиционално новогодишње дружење. Топлим речима и лепих жеља присутне је поздравио председник Општинског одбора УВП Милан Шумоња. Уз здравицу је корисницима војних пензија даровао календаре и честитке.

Дружење је настављено за софром, уз богат избор разних ђаконија и пића. Уз пријатне међусобне разговоре, време је брзо прошло.

Већина корисника војних пензија вратила се својим домовима уз пуно задовољство, јер је претежно реч о популацији без брачног друга. По доласку у станове, како смо сазнали, многи су се латили телефона да би најближима испричали како је било лепо и да ће се наставити дружење сваког наредног петка.

М. В.

Учеснике пихтијаде поздравио је председник звездарских пензионера Милован Лалић

Из активности УВПС Београда

ЗВЕЗДАРСКА ПИХТИЈАДА

Да разматрање значајних животних тема у војнопензионерској популацији не мора да буде пресудно за окупљање ветерана, доказ је активност коју је 31. јануара организовао Општински одбор УВП општине Звездара. Чланови те организације организовали су пихтијаду, то јест дружење уз традиционални кулинарски специјалитет. Позвали су и госте, међу којима је био и Зоран Вучковић, председник Извршног одбора Главног одбора УВПС.

И да не буде забуне, јединствена оцена присутних за пихтије које је припремио Бранислав Ковачевић је чиста десетка. Рецепт није открио. Једино што је рекао био је податак да су се пихтије кувале на тихој ватри безмало шест часова.

Најстарији учесник пихтијаде био је Вукоман Крсмановић, заставник у пензији, кога сви остали чланови називају скојевцем, алудирајући на учешће старине у Народноослободилачком рату.

Уз пихтије се, уз сокове, служила и добра капљица, али је најбољи утисак оставило надалеко чувено црмничко вино. Дружење је, а како би другачије, завршено сплетом староградских песама.

З. П.

Посета Геронтолошком центру у Нишу

УСАМЉЕНИ НИСУ ЗАБОРАВЉЕНИ

Поводом новогодишњих празника, 28. децембра прошле године, представници Градског одбора УВП у Нишу, са председником Здравствене комисије др Витомиром Панчићем на челу и председником Градског одбора Обрадом Миленковићем, посетили су Геронтолошки центар у Нишу, у коме своје старачке дане проводи око 30 корисника војне пензије.

Том приликом, свима њима уручени су пригодни поклони, што је код њих побудило велико задовољство јер нису заборављени.

Током протекле године посете корисницима овог центра организоване су у три наврата, а једном је одржано и стручно предавање из области неурологије пуковника у пензији и доктора медицинских наука Бранка Матијаса.

Према изјавама особља Геронтолошког центра у Нишу, Градски одбор војних пензионера је једина установа која редовно обилази кориснике војних пензија смештених у тој установи.

Р. Бабић

Обележавање Дана Прве пролетерске бригаде

БОРБА ЗА СЛОБОДУ НАРОДА

Месни одбори УВПС и СУБНОР „Кадињача“ у блоку 30, МЗ „Дунавски кеј“ Нови Београд, 22. децембра, организовали су заједнички свечани састанак поводом дана формирања Прве пролетерске ударне бригаде НОР-а и Дана ЈНА. Присутнима су се обратили пуковник у пензију мр Владимир Ђурић, председник МО УВП и пуковник у пензију Јанко Лутовац, председник МО СУБНОР-а.

Пре 71 године, како је речено, у поробљеној Европи од сила фашизма, агресије и мрака, а после бекства краља Петра Другог Карађорђевића са члановима владе у иностранство и капитулације војске Краљевине Југославије, народи Југославије, а нарочито српски народ, нису се мирили са губљењем слободе и злочинима које су вршили окупатори, нарочито домаћи квислинзи, дигли су се на устанак, покренули, повели народноослободилачку антифашистичку борбу, за освајање слободе. Тим својим трећим устанком у нововековној историји, 7. јула 1941. године, када су фашистичке силе биле на врхунцу моћи, поново је проговорио српски народ, а

како Латини поручише „Глас народа је глас божи“.

Устаници су били наоружани самопоштовањем, одлучношћу и љубављу према отаџбини и свесни да њихова борба против фашизма и домаће колаборације и квислинга, је борба за људско достојанство и човеково право да буде слободан.

Формирање прве партизанске бригаде народ је прихватио са одушевљењем, а о томе говори и податак да су многи борци, по цичи зими, боси и голи, хитали према Рудом, да стану у строј прве партизанске бригаде.

Прва пролетерска бригада била је школа руководећег кадра за новостворене партизанске јединице. Крајем 1941. године Врховни штаб НОВ и ПОЈ је имао око 80.000 организованих бораца да би 1945. године та снага нарасла на око 800.000 бораца, сврстаних у бригаде, дивизије, корпусе и армије, које су држале фронт између источних и западних савезника.

Слободу нам нико никада није поклањао. Због тога се наш народ стално борио и бори за своје ослобођење подносећи велике жртве. Тако је било у свим временима, па 1941-1945, а тако је било и 1990-1999 године. Тада је НАТО бомбардовао Србију која је брањена и на мостовима. Од „прљавих“ бомби, којима су нас засипали, пале су многе невине жртве, а последице радиоактивних пројектила трпимо и данас.

Света Стошић

Зрењанин

ОБЕЛЕЖЕНА ГОДИШЊИЦА

Општинској организацији УВП Зрењанин, 21.12.2012. године, на свечан начин, обележено је 19 година од њеног оснивања.

Уводну реч, евоцирајући успомене на 24.12.1993. године, када је формирана Општинска организација УВП Зрењанин, осврнувши се и на најзначајније активности и резултате које је Општински одбор Зрењанин постигао у 2012. години, имао је Председник ОпОд Душко Мајкић.

Том приликом додељена су и признања најистакнутијим члановима организације. Пла-

кета УВПС, коју је недавно доделио Главни одбор УВПС, уручена је Ахми Пељту, потпредседнику ОпОд, Захвалница УВПС додељена је Зорану Челару, мајору Војске Србије, за подршку и помоћ коју је испољио при преузимању здравствених књижица из Фонда СОВО. Књигом су награђени Сабрија Шабановић, члан Надзорног одбора и симболичном новчаном наградом благајник Милутин Стевишић и секретар ОпОд Лазар Дубравац.

На свечаности је додељена захвалница Савеза потомака ратника Србије 1912-20. године, Општинском одбору УВПС Зрењанин, за успешну дугогодишњу сарадњу.

Свечаност је настављена заједничким дружењем у ресторану „Парк“.

Л. Дубравац

Новогодишње дружење Апатинаца

УСПЕСИ ПОДСТИЧУ

Војни пензионери који живе у апатинској општини први пут за 17 година постојања уприличили су новогодишњи скуп.

Председник УВП пуковник у пензији Мићо Радаковић, поздрављајући присутне, подсетио је на активности које су реализоване у протеклој години, а потом је изнео и задатке које тре-

ба извршити током 2013. године.

Председник је посебно нагласио да су нове здравствене књижице подељене за 98 одсто корисника, те да само мали број није уручен због техничких разлога. Од акција спроведених прошле године, највише одјека имале су посете корисницама војних пензија, којима је Дан жена честитан уз цвеће.

Дому здравља у Апатину и Фонду ПИО упућене су речи захвалности за све оно што су прошле године учинили за војне пензионере.

Босилка Срдић

Годишњица Прве артиљериске бригаде

УСПОМЕНЕ ЖИВЕ

Секција Удружења војних пензионера Крагујевац за неговање традиција Прве артиљериске бригаде сваке године 21. новембра обележава годишњицу те дружене тактичке јединице. Припадници бригаде који живе у Крагујевцу, Пожаревцу и Новом Саду годинама су се тог дана окупили у Крагујевцу да би евоцирали успомене везане за ту славну јединицу ЈНА.

Артиљерци се окупљају сваке године и на Дан победе и то у Београду 9. маја, када посете Кућу цвећа и положи венац на Титов гроб. Они у обележавању значајних датума из наше прошлости сарађују са сродним удружењима и секцијама.

СУБНОР Крагујевац је на за успешан рад и неговање традиција на славну прошлост јединице и дугогодишњу сарадњу уручио захвалницу секцији Прве артиљеријске бригаде. Захвалницу Секцији је уручио Жељко Зиројевић. У име Секције захвалницу је примио захвалио на признању пуковник у пензији Драган Мадић.

Текст и фотографија Драгослав Ђорђевић

Припрема се нови Закон о здравственом осигурању

БРИГА ЗА ЗДРАВЉЕ

Израда Закона о здравственој заштити и здравственом осигурању војних осигураника налази се у фази нацрта. Законом се уређује систем здравствене заштите у Министарству одбране и Војсци Србије, затим организација војне здравствене службе, па права и обавезе пацијената, права из обавезног здравственог осигурања војних осигураника, начин остваривања здравствене заштите и здравственог осигурања корисника права, надлежности и организација фонда за СОВО и друга питања од значаја за систем здравствене заштите и здравственог осигурања корисника права.

Како ће бити регулисано поменути закон, друштвена брига за здравље на нивоу Министарства одбране биће уређена у складу са законом којим је уређена област здравствене заштите у Републици. То подразумева да и војни осигураници имају иста права као и осигураници Републичког фонда за здравствено осигурање.

У пракси, међутим, није тако, јер већ више година војним осигураницима су ускраћена нека права, попут: права на новчану накнаду за туђу негу и помоћ код телесног оштећења 100 одсто, право на коришћење специјалне болнице за дијабетес у Врњачкој Бањи. Лицима на дијализи ускраћено је право на туђу негу и помоћ, а листа за коришћење медицинске рехабилитације је веома рестриктивна у односу на листу у грађанству. Војним осигураницима ускраћено је право на повраћај пара за уплаћену партиципацију више од половине пензије, право на ослобађање од партиципације, ако су приходи по члану домаћинства мањи од 18.620 динара.

На несуклађеност ових права као и на укидање права хранарице код одласка у друго место на прегледу и лечење, Удружење ће реаговати оштро и законодавцу ставити озбиљне примедбе.

Ч. Антић

Војно здравство

ЧИЈА ЈЕ НАША ВМА

Када се пред грађане Србије, а нарочито пред припаднике Војске Србије помене кованица Војномедицинска академија, то их у трену асоцира на здравље, тачност, брзину, хуманост, поштовање личности пацијената...

Тако је некада било и код многих је оправдано остало у сећању. А данас ?

ВМА, како многи кажу, није ни близу ономе што је некада била. Није реч о стручности лекарског особља, већ о свему другом што је некада красило ову медицинску установу највишег здравственог ранга.

На огласној табли гарнизоне амбуланте у Шапцу истакнуто је обавештење о могућности заказивања прегледа на ВМА. Наведена су четири телефонска броја...

Дана 22. јануара, тачно у подне, позвао сам први од понуђених бројева телефона за заказивање прегледа. Одмах ми се јавио снимљени глас, који ме обавештава: „Сачекајте, сви оператери су за-

узети. Јавиће вам се први слободан оператер”. И тако пет минута, на сваки минут, колико сам имао стрпљења да чекам да ми се јави тај фамозни, да ли и преузети оператер?

Назвао сам и на друге бројеве телефона - свуда исто.

Не знам колико ВМА има оператера и које време треба да сачекам, а да се се пријемном одељењу исплати. Да ли од сваког позива убиру новац од телефонског провајдера?

Нисам могао више да издржим, прекинуо сам позив и наставио да тражим неко друго, јевтиније решење.

А онда сам сам себи поставио сијасет питања. Зар је ВМА, појам здравствене службе код нас и у свету, спала на те гране да зарађује на војним пензионерима тако што (виртуелни) оператери неће да се одазову на позив? Да ли зараду од импулса равноправно деле ВМА и ПТТ Србије? Чији су они? Чија је наша ВМА? Шта се више исплати Министарству одбране - да плаћа путне трошкове и дневнице пацијентима из унутрашњости да долазе само ради заказивања прегледа, или да ВМА на тај начин пуни сопствени буџет?

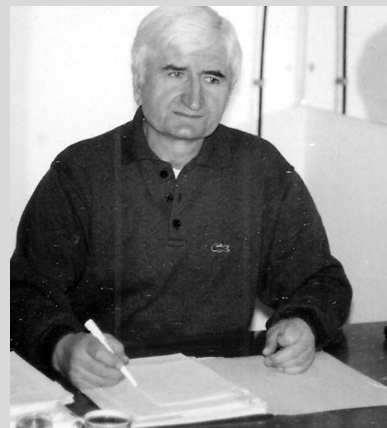
Стеван Стојановић. Шабац

Људи, ту поред нас

ОД ЗАСТАВНИКА ДО КАПЕТАНА

Секретар УВПС у Крагујевцу Воја Антић, поред свакодневне помоћи члановима удружења, нађе слободног времена и да обиђе чланове УВПС који су болесни и везани за кревет или колица, да их охрабри и уручи им скромне поклоне...

Није мали број људи, ту поред нас, који непрестано делују, раде, извршавају сијасет корисних задатака, а да то мало ко примећује. Заправо, када се све одвија глатко, када иде по законима аутоматизма, ништа нам не боде очи, све личи на животну нирвану. Међутим, када нешто стане, када звона зазвоне на узбуну, тек онда обратимо пажњу на неке догађаје, процесе и људе.

У војнопензионерској организацији постоје особе које решавају цео корпус задатака заједничке природе, али и много других, малих, обичних административних и других послова у корист пензионера којима то живот значи. Један из тог недовољно видљивог полувојничког строја свакако је Воја Антић, секретар Удружење војних пензионера Крагујевца, човек који је сам себи крчио пут у будућност.

Иза свега што је постигао у животу, каже он, стоји рад и упорност. Али о таквима, о Воји треба писати, да би изашли из анонимности. Ево и неколико основних података о њему: рођен је 1945 године у Медвеђи на југу Србије, у сиромашној сељачкој породици, као десето дете. Првих пет година живота Воја је букурвално преживао на мајчином млеку, јер друге хране није било довољно.

Осмогодишњу школу је завршио у родном месту са одличним успехом, а након тога и техничку подофицирску школу у Загребу 1962. године, такође са одличним оценама. Службовао је у више гарнизона: Чачак, Ваљево, Крагујевац, Београд, па поново Крагујевац, у коме 1995. године одлази у заслужену пензију. Према свим задацима и обавезама односио се с много упорности и прецизности, па је од својих најближих другова добио посебан надимак.

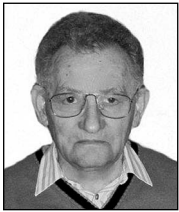
Вазда „гладан“ за образовањем стално је нешто учио и читао, па је тако уз редовне старешинске обавезе завршио вишу техничку школу. Радом и самоодрицањем успео је да положи и све испите војностручне природе у школском центру у Загребу, након чега је из чина заставника прве класе произведен у чин потпоручника, да би 1995. године отишао у заслужену пензију у чину капетана.

Током службовања Воја је оцењиван оценама врло добар и одличан. Поред бројних похвала, новчаних награда, превремено је унапређен у чин заставника, а двапут и одликован. Ожењен је, има два сина и два унучета. Биће их још, ако Бог да.

Воја Антић је члан ГО УВП Крагујевац од 2003. године, а управо му тече трећи мандат секретара. У Крагујевцу се прича да се од Воје никада нису чуле речи не могу или немам времена. Први дође на посао, а последњи одлази. Поред свакодневне помоћи члановима удружења, нађе слободног времена и да обиђе чланове УВПС који су болесни и везани за кревет или колица, да их охрабри и уручи им скромне поклоне...

Ето, то је портрет нашег секретара, човека, оца, деде и комшије.

Борисав Несторовић

Пише: Ради-
сав Ристић

Управа за стандард, традицију у ветеране против ветерана

ЧИНОВНИЧКИ И ХЛАДНО

Уместо изражавања забринутости за проблеме својих старијих колега и пружања максималне помоћи да се превазиђу тешке ситуације, чиновници из Управе за ветеране и данас, као некада, раде против интереса оних чијим би очигледним потребама требало да удовоље

Мало је ко од војних пензионера очекивао да ће из Министарства одбране стићи негативан одговор на молбу УВПС за доделу једнократне помоћи од четири милиона динара.

Циљ молбе, упућен министру Александру Вучићу, био је да се, у виду донације тог министарства, обезбеде средства за ублажавање тешког материјалног положаја корисника војних пензија са најнижим примањима по члану домаћинства. А таквих је велики број међу војним пензионерима, посебно оних са нижим чиновима. Многи од њих искључиво од пензије издржавају незапослену децу и унуке, тако да једва састављају крај са крајем. Веровало се, стога, да ће људи задужени за стандард у Министарству одбране предложити министру да позитивно одговори на молбу војнопензионерске организације. Јер, преокупиран бројним обавезама као министар одбране и први потпредсеник Владе Србије за безбедност и борбу против корупције, Александар Вучић очигледно није имао време да се детаљно упушта у садржај и оправданост молбе, већ је тај акт, ради доношења одлуке, проследио својим потчињеним органима. То, наравно, није спорно јер је познато да је то пракса рада не само у Министарству одбране, већ и у многим државним органима.

УВПС је, подсетимо се, молбу за донацију наведеног износа упутило ради обезбеђења финансијских средстава која су недостајала за доделу једнократне помоћи стотинама четворици војних пензионера како би им се ублажио претежак материјални положај.

Нарушавање угледа државе

Из својих скромних финансијских средстава, Удружење је једнократну помоћ могло да обезбеди за део финансијски најугроженијих војних пензионера, али то није било довољно да се, са евиденције угрожених, та помоћ пружи за још 124 корисника најнижих војних пензија. Чуди због тога да су људи којима је министар Вучић ставио у задатак да припреме одговор УВПС, реаговали на начин који баца сенку на поштеност и углед који је Министарство одбране уживало међу војнопензионерском популацијом. А тај углед нарушили су, како коментаришу војни пензионери, људи

из старе номенклатуре тог министарства.

Познато је, наиме, да су се, донедавно, поједине старешине и органи Министарства одбране, следећи покорно инструкције свог шефа Драгана Шутановца, редовно супротстављали оправданим захтевима и молбама УВПС за озакоњење бесправно укинутих права корисника војних пензија.

Исти људи, претпоставља се, налазе се и данас на положајима на којима су се налазили пре доласка Александра Вучића на кормило једног од најважнијих министарстава Владе Србије. То на уверљив начин потврђује садржај одговора који је актуелном министру припремила Управа за традицију, стандард и ветеране. Какве ли ироније, баш та управа задужена је, уз остало „за задовољење потреба војних ветерана“, под којима се, нема сумње, подразумевају и војни пензионери. Али, уместо забринутости за проблеме својих старијих колега, ти људи и данас, као некада, раде против интереса оних чијим би очигледним потребама требало да удовоље. У њиховом одговору се наводи да се „финансирање удружења грађана врши само у законски одређене сврхе на начин прописан подзаконским одредбама, те сходно томе Министарство одбране, и поред уважавања тешке материјалне ситуације чланова вашег удружења, није у мо-

гућности да изађе у сусрет Вашој молби јер за то не постоји правни основ“.

Наведени цитат, пристигао из Министарства одбране, недвосмислено указује на блазираност одговора, јер његови аутори у типично чиновничко-бирокуратском стилу, без ваљаних аргумената, одбијају молбу УВПС.

Наопако ишчитавање закона

Готово свака реч почива на непостојећем тексту у закону који се наводи, подзаконским актима и правном основу на који се позивају аутори одговора. Александру Вучићу су, дакле, на потпис потурили кувачиче јаје. Одговор мимо сваке логике и праксе и, што највише погађа војне пензионере, указује да су, у конкретном случају, њихове млађе колеге у активној служби, лишени било каквих хуманих осећања. Још теже их погађа чињеница да добар део текста одговора из Министарства одбране, почива на неистинама. Никако се, на пример, не може прихватити објашњење о законитости финансирања удружења грађана, посебно када се има у виду да се у Закону о удружењима (Сл. гласник Републике Србије бр. 51/2009 и 99/2011) као могући облици финансирања удружења грађана наводе „...чланарине, добровољни прилози, донације и поклони (у новцу или натури), финансијске субвенције, оставина, камате на улоге, закупнине...“ Донације као један од облика финансирања удружења, дакле, нису искључене, али људи у Министарству одбране не хају за слово закона када су војни пензионери у питању.

Није познато, такође, да било који подзаконски акт спречава Министарство одбране да пружи донаторску помоћ УВПС, или било ком другом удружењу у овој земљи. Бесмислен је и део одговора у коме се каже да молба за донацију не почива на правној основи, јер такав став не постоји ни у једном званичном документу о финансирању удружења каква је војнопензионерска организација. Аутори одговора су, изгледа, превидели у део Закона о удружењима у коме се наводи да и министарства могу додељивати финансијска средства за програме од јавног интереса. То се, поред осталог, односи на социјалну и борачко-инвалидску заштиту, заштиту расељених лица са Космета, избеглица... Све то реализује се путем јавног конкурса, што не искључује и донаторство било код физичког или правног субјекта.

Неопходно је, на крају, закључити да војни пензионери пружају пуну подршку министру одбране Александру Вучићу и да га, у било ком смислу, не сматрају учесником у припремању одговора УВПС. Сигурни су да министар, због бројних државничких обавеза, није информисан о свему што су преживљавали, и још увек преживљавају, корисници војних пензија. Та чињеница намеће потребу да руководство УВПС упорно инсистира на пријему код министра одбране, после чега ће, у то нема сумње, министарство одбране кадровским и правним мерама заузети праведан став према војнопензионерској популацији.

Организовано нечовешто на простору српске Крајине

ИЗГНАНИ ИЗ ЗЕМЉЕ ПРАДЕДОВА

Највећи злочин је прогон читавог једног народа са својих огњишта на заласку 20. века, усред Европе. Егзодус Срба из Хрватске није још осветлила ни домаћа ни светска јавност као библијску трагедију једног народа и геноцидни акт државног тероризма Хрватске

Пише: др Станко Нишић

Злочини над Србима у Хрватској вршени су почев од 1990. применом претњи, застрашивања, појединачних убистава, злостављања и отпуштања са посла па преко шиканирања породица војних лица, минирања српских кућа, уништавања црквених објеката, мучења и убијања заробљеника, бомбардовања српских насеља, мучких и свирепих масовних убијања, ноћних ликвидација, клања немоћних и болесних, бомбардовања колона избеглица, те применом усташких и нацистичких метода застрашивања и убијања Срба.

За многа појединачна и групна убијања Срба постоје сведочења и извештаји домаћих и међународних хуманитарних организација и јавних публикација. Међутим, највећи злочин је прогон читавог једног народа са својих огњишта на заласку 20. века, усред Европе. Егзодус Срба из Хрватске није још осветлила ни домаћа ни светска јавност као библијску трагедију једног народа и геноцидни акт државног тероризма Хрватске. Размере те трагедије судбина српских избеглица из Хрватске који се још нису нигде удомили, од којих свакодневно умиру стари и деца, исељавају се породице на далеке континенте одакле се неки никад неће вратити, тек се сагледавају.

Само за нешто више од 48 сати 5. и 6. августа 1995. године простор северне Далмације, Лике, Кордуна и Баније напустило је преко 90 одсато тамошњих Срба. Изгнани су из земље на којој су пре њих њихови преци живели више стотина година „чувајући тешко своје име, вјеру, културу и кућу“.

Многи у свету тек почињу да схватају почињене грешке према српском народу у Хрватској јер су сведоци продужетка терора над преосталим Србима и малобројним повратницима тако да се и они морају селити и чине то свакодневно. Тако Хрватска има шансу да постане једина етнички чиста држава у Европи, па остаје питање куда и на кога ће усмерити накупљену мржњу и како ће са националистичком и шовинистичком свешћу и

културом сарађивати са суседима и светом?

Порушено више од 80 одсто кућа Срба

Према званичном извештају „Веритаса“ (документационо информациони центар за пострадале у РСК) на списку погинулих и настрадалих налази се 7.025 српских лица у рату 1990-1995. у Хрватској. Критеријум за разликовање погинулих и несталих је „предаја посмртних остатака породици“. Ако породица није још преузела посмртне остатке, лице је сврстано међу нестала. По том критеријуму на листи несталих налази се укупно 3.970 лица.

На „веритасовом“ списку несталих само из „Олује“ налази се 1.805 лица, а према хрватским подацима у акцији „Олуја“ је покопано 911 тела, од чега је идентификовано само 163. На списку несталих из акција „Бљесак“ и „Олуја“ остаје још 1.039 лица, а укупан број несталих је 2.891 ако се узме у обзир број регистрованих погинулих према хрватским подацима. Хашки суд је до сада оптужио само једног Србина из Крајине за ратни злочин (Милан Мартић), а према документованим изворима, ако правда буде задовољена, и у овом рату злочине над Србима је, поред руководства, чинило на стотине Хрвата. Један број осумњичених лица биће прозван и у овом тексту на основу изјава непосредних сведока. (Нажалост, до сада је суд у Хагу оптужио само неколико хрватских званичника, међу којима и „славног“ генерала Анту Готовину). Према подацима „Веритаса“ само у време „Олује“ и после те акције убијено је или нестало преко 2000 Срба Крајиника. Већином су то биле старе и изнемогле особе које нису имале снаге и жеље да пред крај животног пута напусте своје домове, па су у својим двориштима мирно дочекале своје убице Хрвате. Посматрачи међународне заједнице и представници хуманитарних

организација забележили су да је по завршетку војних операција, спаљено или порушено динамитом више од 80 одсто српских кућа, уз претходну темељиту пљачку. „Убиства српских цивила, који су поверовали позиву хрватског председника Фрање Туђмана да остану мирно код својих кућа, по свирепости и цинизму сасвим су личила на она од прије пола вијека, која су изводили хрватске усташе, често очеви и дједови ових најновијих убица“ (Веритас).

Према анализама и извештајима разних организација за људска права у рату 1991-1995. Хрвати, стицајем околности, нису убили преко милион Срба (као у прошлом), али методи обрачуна са старим и немоћним или са заробљеним српским борцима били су исти као и у претходном рату, препуни нечувене суровости и некрофилног цинизма. И после више година од завршетка рата етничка метла у Хрватској не престаје да ради. Пале се и руше преостале српске куће, отима се имовина повратника, а они се терористички и убијају. Хрватска етничка метла чисти и трагове српског вековног постојања, па се у Крајини накнадно пљачкају српске цркве и манастири, а гробља девастирају. Из истих и других извора сазнаје се о премлаћивању и убијању Срба повратника и систематском терору над Србима у источној Славонији, Барањи и Книнској регији.

Цео народ избачен из Устава

Индивидуални залочини над Србима, масовна отпуштања с посла, а затим и избацивање Срба из Устава Републике Хрватске, били су снажни индикатори у ком правцу се креће политика Хрватске. Био је то истоветан процес као и онај 1941. који је предузела НДХ, (која је објавила рат и САД), а иза кога је уследио геноцид. Први лешеве масакрираних Срба у Славонији 1991, који су пловили Савом, попаљене српске куће и уништена имовина нису се појавили на ТВ екранима, па нису узбудили светску, а ни домаћу јавност. Прећуткивано је све „како се не би узнемирила јавност“ и пореметила слика „о братству и јединству“.

На терену је, међутим, отпочела да се уздиже малигна спирала злочина и освете. Истраживачи геноцида су јединствени да се организовани геноцид над једним народом или групом, може починити само једанпут, сваки други покушај претвара се у беспштедни рат. Психолошки фактор је ту одлучујући. Народ, осуђен колективно на смрт, нема шта у борби да изгуби.

Организовано терорисање Срба у Хрватској вршено је од 1990. године. Оно се у великој мери окомило и на припаднике ЈНА српске националности. Министарство одбране Хрватске издало је акт под називом: „Упуте о задацима, организовању и дјеловању одреда народне заштите Републике Хрватске“, у коме је ЈНА приказана као „четничка окупаторска војска“. Мањим групама од 5 до 10 људи, ста-

Призор стравичног догађаја пред којим је међународна заједница остала нема

вљено је у задатак да „малим“ стварима „отјерају ЈНА у своју Србију“. Конкретни задаци побројани су у десет тачака, где, између осталог, стоји:

„Паркирајте ваша возила тако да не могу излазити са својима, испразните им зрак у гумама... Гурните им чачкалице у браве њихових станова да не могу ући... Будите их ноћу телефоном сваких пола сата. Не разговарајте с њима и члановима њихових обитељи. Немојте им помагати у било чему... Не дозволите да се ваша дјеца играју са њиховом... Једноставно им покажите да су непожељни. И они имају живце, дуго неће издржати.“

Те 1991. године, 22. августа, снаге МУП-а Хрватске извршиле су масакр цивилног становништва у селу Кињачку у близини Сиска. Напад на Окучане и подручја Пакраца извршен је 15. августа, а затим су се борбе прошириле

у правцу Грубишног Поља и Подравске Слатине. Заробљени хрватски војници отворено су говорили о злочинима као „херојским подвизима“; у кукурузишту код Јанковаца заклали су 65 Срба, у Свињареви – 25. У селу Сатину, у тамошњој кланици, измасакирано је 20 Срба који су потом у комади-ма бачени у Дунав.

Стравични масакри над цивилима

Снаге МУП-а Хрватске су 22. септембра 1991. године у Далмацији пребегле и уценама жена и деце породица српских официра. Из кризних жарашта, под терором је већ тада дошло до масовног егзодуса српског становништва.

Крајем октобра, 1991, хрватске снаге разориле су до темеља 18 небрањених и незаштићених српских села на подручју Грубишног поља, а народ нагнао у збегове по шумама и у избеглиштво. Наредних дана исељено је даљих 27 српских села на подручју Папука и Псуња. „Повлачи се народ, а ко није успео да избегне, убијен је, заклан, масакриран, гласили су извештаји ЈНА. У децембру 1991. уследио је највећи егзодус Срба из Западне Славоније. Непрегледне колоне цивила, њих око 25.000 кретале су се од села Бучја ка Бања Луци. Испражњено је 23 села, а затим су их припадници ЗНГ (збора народне гарде) спалили до темеља. У Машићкој Шаговини 19. децембра заклано је 68 заробљених Срба.

Резолуцијом 762 Савета безбедности обележена је зона српске Крајине под заштитом УНПРОФОР-а, а већ 21. јуна 1992. хрватска војска је продрла неколико километара у ту зону у близини Дрниша. На Миљевачком платоу заробљен је већи број српских војника који су спроведени у затвор у Шибенику где су зверски мучени. Тела побијених војника сахрањивана су без означавања у више масовних рака са по 7 до 50 лешева. Команда хрватске војске одбила је захтеве УН-

ПРОФОР-а да се повуче на раније положаје.

У месту Ђут, уз присуство представника УНПРОФОР-а, 20. јуна 1992. године, у јами затрпаној смећем, пронађено је 20 измасакираних тела војника ЈНА. Њихова есхумација је настављена 20. августа.

Довршавање геноцида пред очима света

Припадници УН открили су масовне гробнице у Крајини. Хелсиншка федерација за људска права саопштила је у Бечу 21. августа, да у Крајини постоје масовне гробнице убијених Срба. Говорећи о ратним злочинима које су починиле хрватске снаге, портпарол УН у Загребу, Крист Ганес изјавио је: „Цивилна полиција УН у среду нашла је четири тела у селу Жарговић код Книна. Три леша била су мушка са рупом у глави... Тело четврте особе било је измасакирано да се не може утврдити ни пол“.

Хрватску офанзиву пратили су масовни злочини, а над заосталим становништвом извршен је најсвирепији злочин; паљене су куће у којима су живи горели њихови власници. У писму протонамесника српско-православне парохије у Загребу Миленка Поповића 18. августа 1995. свим амбасадама у Хрватској наводи се: „Лешеве по двориштима кућа животиње разносе... Војници бацају лешеве у запаљене куће“. У писму генералном секретару УН од 6. септембра он наводи: „Геноцид се довршава на малом броју преосталог становништва... Убиства, паљења и пљачкања су настављена и по објави завршетка акције „Олуја“. Свакодневно се проналазе лешеве убијених цивила, које нико не сахрањује... Опљачкано је и спаљено најмање 70 одсто српске имовине на простору Далмације, Лике, Баније и Кордуна. Многа лица српске националности из Крајине, која су из избегличких колона враћена у хрватске затворе и логоре, изложена су малтретирањима и против њих је покренут истражни поступак без икаквих разлога“.

Ево шта је „Feral Tribune“ писао о поцепима злочина:

Бивши шеф кризног штаба у Госпићу крајем 1991. године упутио је писмо Фрањи Туђману „у којем драматично упозорава на злочине, разбојства и насиље у Лици... Већ тада су међународне хуманитарне организације евидентирале 120 убијених и несталих грађана српске националности, страдалих мимо ратних сукоба у Госпићу и његовој околини. Забилежено је да су најчешће ноћу одвођени из својих станова и кућа или склоништа, те брутално ликвидирани и покопани у масовне гробнице и бацани у велебитске јаме укључујући и Шаранову, на подручју конц. логора Јадовно из доба НДХ“.

КАКО ДО КЊИГЕ

Књигу др Станка Нишића, пуковника у пензији, „Хрватска олуја – документи“, чије делове преносимо на страницама „Војног ветерана“, можете набавити путем телефона: 064/37-222-15.

На 322 странице аутор је истражио корене сукоба Срба и Хрвата, припреме за операцију „Олуја“, ток и реакције после завршеног рата. Користећи се обиљем документата, међу којима је велики број из страних извора, Нишић је истражио и злочине које је хрватска војска починила према становништву Српске Крајине. Аутор је дао и значајан допринос разоткривању идеје геноцида над Србима у Хрватској.

Књига је писана веома јасним језиком и стилем. Представља драгоценост штиво за научнике који ће у будућности истраживати рат у Српској Крајини, али и свакоме кога занима шта се то догађало у Хрватској крајем минулог века.

Досадашњој спољној политици, ако смо је уопште имали као кохерентну стратегију, треба најпре обезбедити алтернативу, потом ићи на решавање статуса за КиМ. Без те алтернативе тешко се може замислити праведно и одрживо решење. Једино би јасно одбијање трговине Косовом и Метохијом био знак да је владајућа елита на висини историјске одговорности за будућност Србије. Једино би то обезбедило стварно поштовање и углед какав Србија заслужује.

Дубоко је погрешно и недостојно озбиљне политике и озбиљних државника ако решавање вековног проблема Косова и Метохије повезују са некаквим датумима, преговорима о чланству, инвестицијама и обећањима. То што је јужна покрајина силом отета и окупирана не оправдава да се преговара, тргује или погађа о томе шта се, евентуално, може добити као накнада. За статус Косова и Метохије као српске покрајине нема замене или накнаде. Статус за Север, није замена за статус Покрајине. Иначе, за оне који верују у нагодбе, или су импресионирани слаткоречивошћу својих западних саговорника, треба подсетити да су ти њихови саговорници, током протекле две деценије, остваривали своја обећања искључиво према непријатељима, или супарницима Србије и српског народа. Да сада јавности нису доступни озбиљнији аргументи за оцену да се нешто изменило у стратегији САД, Велике Британије и Немачке (ЕУ) према Србији и српском народу. А да ли ће се изменити на боље, да ли ће стварно а не само на речима, почети да уважавају Србију? Убеђен сам да хоће. За ту промену, других према Србији, неопходна је и промена односа Србије (њеног вођства) према самој себи, мора почети да уважава себе и своје виталне интересе. Србија мора знати да каже НЕ на сваку подвалу, или захтев да жртвује своје виталне, легитимне, трајне интересе зарад пуког опортунитета, или тренутне комерцијалне користи.

Откуд одједном толика журба

Брига о интересима грађана и јасан став да се статус Покрајине може решавати само у складу са резолуцијом СБ УН 1244, нису захтеви који се међусобно искључују. Напротив.

Изненађен сам журбом! Кажу – сада је најбољи тренутак! Шта је то тако „најбоље“ у положају Србије у овом часу што поткрепљује оцену да је „сада најповољнији тренутак“ за „историјски договор“? Да ли је ојачала улога Савета безбедности и Уједињених нација, као целине, у процесу решавања овог проблема? Да ли су су САД и Немачка (ЕУ) постали мање пристрасни у прилог Албанаца? Да ли је Запад одустао од „плана Ахтисари“ и вратио се резолуцији СБ 1244? Да ли је Србија обезбедила савезнике изван оних који су 1999. учествовали у освајачкој агресији против Србије и позвала их да учествују у процесу решавања косово-метохијског питања? Запад, више него очигледно, игра на карту економско-социјалног стања у Србији које је горе него икада, да би поново обећањима инвестиција, запошљавања и „бољег живота“ грађана приволео нову garnитуру на власти на још веће концесије у погледу Косова и Метохије, него што их је дала претходна власт.

Разговори о Косову и Метохији

БЕЗ ЖУРБЕ И НЕ НАПУШТАТИ РЕЗОЛУЦИЈУ 1244

Србија мора почети да уважава себе и своје виталне интересе. Наша држава треба да каже НЕ на сваку подвалу, или захтев да жртвује своје виталне, легитимне, трајне интересе, зарад пуког опортунитета, или тренутне комерцијалне користи.

Пише:
**Живадин
Јовановић,**
бивши
министар
спољних
послова

Журе се, кажу, јер не желе да проблем остављају будућим генерацијама! А шта ће им оставити журбом и „кооперативношћу“ која је, по оцени многих, већа од „кооперативности“ претходника? Зашто су садашњи партнери Србије – САД, Немачка (ЕУ) својим обећањима, нарочито после 2000. изневерили, када се зна да је Србија чак и саму себе рањавала, понижавала само да би доказивала кооперативност и европску опредељеност? Шта је добила зато што је прихватила Еулекс „као статусно неутрално присуство“ ЕУ које је све своје капацитете уградило у припреме за једнострано илегално проглашење независности Приштине фебруара 2008? Шта је добила одустајањем од своје и прихватањем ЕУ резолуције у ГС УН?

Нема услова за компромисе

Зашто су изостајале обећане инвестиције, извршавање предговора, изјава о намерама? Зашто инвестиција ни сада нема, зашто их неће бити у времену пред нама? Зашто буџет Србије и данас више зависи од позајмица из Русије, а инвестиције у инфраструктуру из Кине и Русије него од помоћи и инвестиција са Запада? Пошто је Србија и даље под притисцима (САД, ВБ и Немачка не врше притиске, само „охрабрују“ Србију да излази у сусрет његовим интересима) и обманам то не постоје услови за праведно, компромисно и одрживо решење у вези са статусом Косова и Метохије. За истински компромис који уважава важније интересе Србије сада не постоје услови. Осим уколико се за компромис не прогласи

добровољно одустајање од права која Србији припадају на основу Повеље ОУН, основних принципа међународних односа и коначно, на основу резолуције СБ УН 1244. Зашто државни руководиоце све ређе помињу статус као суштинско отворено питање без чијег решења тешко може бити трајне стабилности? Зашто све ређе помињу резолуцију СБ УН 1244? Ако има боље основе, треба је обелоданити. Ако неко одбија решење у складу са резолуцијом СБ УН 1244, да ли Србија мора да се покори, да одустане од одлуке органа најодговорнијег за мир и безбедност у свету, да и сама учествује у кршењу међународног права? Шта је то што јој је вредније, који форум и силе представљају већи ауторитет и обезбеђују већи „бенефит“, од Савета безбедности? Да ли Србија када је реч о борби за легитимне интересе гарантоване по резолуцији СБ 1244 консултује још било коју силу, на пример, Русију и Кину, или је задовољна искључиво сарадњом са САД, ВБ и Немачком? Да ли сматра да је довољно да Русију и Кину консултује само око економских питања – инвестиција у енергетику, гасовод, мостове, железнице и другу инфраструктуру, око тога заједничког наступа са Западом на руском тржишту и заједничком коришћењу бесцаринског режима, улогом моста за интересе западног капитала према Русији (!). Није ли то превисе упрошћено: Србија и Запад да искористе Русију! Тешко је претпоставити да Русија седи на ушима, или да има проблема у директној трговини са Западом!

Руковање са фусотом

Откуда на једном та претерана амбиција да се тежак, вековни проблем Косова и Метохије реши, ако је могуће, чак и пре истека мандата ове Владе. Немамо, каже се, право да тај проблем остављамо будућим генерацијама. Како се решење има у виду? Како се најбоље може постићи, морамо бити реални, одавно нисмо присутни на Косову и Метохији. А да ли постоје услови за праведно решење? Сада је прави, готово најбољи тренутак, одговарају. На основу чега се оцењује да је сада прави час? Е на то питање нема одговора и ту почиње дилема – да ли се жури: Немачкој (ЕУ), Великој Бри-

Савезници у
отимању
Косова и
Метохије
Србији

Никако до тачке без повратка

под окриљем Стејт департмента, како обећа госпођа Клинтон. Сами преговори са ЕУ би највероватније трајали наредних 10-ак година, под условом да ЕУ преживи то време и да српска власт издржи одупирући се свакој алтернативи у спољној политици.

Време је да се схвати да ни једна политичка опција, па ни ЕУ, није без алтернативе, па тек онда да се разговара о статусу за КиМ. За неке земље и Тачија питање је решено, за друге земље, укључујући Србију, није решено. Решиће се када се испоштује резолуција СБ 1244.

Политика без алтернативе, тешко може бити озбиљна државна политика а поговору, не уравнотежена политика за коју се и садашња, једнако као претходна, власт декларише.

Праведно решење је незамисливо ако се процес изуче из Савета безбедности УН и оквира резолуције 1244. Другим речима, ако се из процеса елиминишу Русија и Кина, као сталне чланице СБ и већина чланица светске организације које су до сада биле уз Србију. То Србију оставља на милост и немилост САД и Немачке (ЕУ). Има ли смисла подсећати да су се оне држале само обећања која су давала противницима Србије. Обећања према Србији, нису била постојана.

Да ли је могуће да, после свега, прихватимо туђа тумачење историјских искустава, интереса и будућности Србије и нас самих? На тако високом нивоу свакако се преузимају одређене обавезе, дају обећања, праве предвиђања, календари, дневни редови. Дају се изјаве да је Србија спремна да нормализује односе са Косовом ради заједничког улака у ЕУ. Ни у једној изјави званичника Србије нема позивања на поштовање резолуције СБ 1244, нити захтева да се отвори тема статуса. То отвара питање да ли ће државна стратегија о Косову и Метохији на прави начин одразити дугорочне државне и националне интересе, или ће, „конструктивним нејасноћама“ кодификовати ставове и захтеве које смо до сада слушали од високих представника са Запада.

Одступање од гаранција садржаних у резолуцији СБ 1244 и од Устава Србије ради добијања датума за преговоре може нанети Србији непоправљиве штете. Сада ни највиши представници Србије не крију да је признавање тзв. Републике Косово, услов за чланство у ЕУ, само што моле да Запад тај услов не поставља током преговора, већ на крају. Дакле, када се цео процес буде дошао до тачке без повратка. До тада, рачуна се, вероватно, и народ у Србији ће схватити неминовност признања.

Прошло је доста година откако на страницима «Политике» тадашњи потпредседник Савезне владе СРЈ и лидер Г-17 плус, господин Мирогљуб Лабус писао да није битно да ли је Косово део Србије или није јер ће једног дана и Србија и Косово бити унутар ЕУ. Тада је то било дисидентско мишљење једног од лидера ДОС-а, неприхватљиво Влади, још мање опозицији. Чини се као да је неко данас нашао смисла да обнови идеју Лабуса и да је представи у новом паковању. Истина, или перцепција?

танији и САД, или Србији? Чини се, ипак, да је Србији, њеноом руководству речено да Србији треба да се жури, да узме иницијативу, да прихвати највиши политички ниво, да натера Тачија у дефанзиву! Каква подвала! Само уђите у млин, после ћемо дозирали – мало притисака, мало шаргарепице, мало по која учена. Рецепте смо припремили, резонују представници Запада, док наше тапшу по раменима и осмежују им се.

И отуда серија билатералних сусрета, са Ештоновом, са двојцем Ештонова, Клинтонина и коначно са Тачијем. Ако је у интересу Србије и са њаволом, а камо ли са обичним адресатима са Интерполових потерница и осумњиченима за трговину људским органима. Интерес Србије, на првом месту - изјављују представници Србије је то што се сусрети са са оптуженицима за најтеже злочине ретко догађају у пракси других држава, посебно у пракси САД, ВБ и СРН, није важно. Не морају оне у свему да буду пример Србији. Србија је независна, самостала и суверена, никоме не угађа, осим себи. Ничије налоге не извршава, до свих тих идеја долази сама, уверена да је управо то што чини у најбољем интересу Србије и свих грађана у региону. И све то, сви ти сусрети и разговори са Ештоновом, Клинтонином, по више пута, са Тачијем и другима, одвијали су се без усвојене стратегије! Шта је ту лоше, чуде се представници Србије, то је знак високог поштовања Србије, из тога црпимо идеје за стратегију и тактику, сви они, уствари, нама помажу како би наша стратегија била што реалнија, а разговори текли без изненађења. Уосталом, то са Тачијем и нису неки разговори за које је потребна стратегија, ту се више разговара о методологији, техницијама, а политички ниво за било која питања, била политичка, техничка, ништа не смета. А руковање, дајте да не ситничаримо, коме је то уопште важно! Уосталом, подразумева се и руковање са фунотом!

Не може на штету Србије

И тако. Као да се разумемо боље него икада. И са Западом и са Истоком. И са УН и са ЕУ. И што је још важније, као да и грађани Србије све то примају са разумевањем и одобравањем. Лако је у добром бити до-

бри, на муци се познају јунаци. А да ли је баш све то тако, то није важно. У политици је важна перцепција. Бар до извесног тренутка.

Теза да будућим генерацијама немамо право да остављамо нерешен проблем Косова и Метохије има и други део: Ако, због околности изван наше моћи, нисмо у стању да у овом тренутку обезбедимо трајно, решење које ће бити праведни компромис а не израз „охрабривања“ од савезника терористичке ОВК, да ли имамо права да брзоплетим одлукама данас лишимо будуће генерације да, у измењеним, за Србију повољнијим условима, проблем Косова и Метохије реше праведно, без притисака и наметања сила које су од Србије отеле и Албанцима поклониле део српске постојбине.

Решење је свима потребно. Али, не било какво, већ које може трајати, које неће бити добро само за једну страну и евентуално за елиту друге стране, већ које ће народ прихватити и подржати. На Балкану је превише вештачких, силом наметаних, али на дужи рок, тешко одрживих решења. Опасно је тој виртуалној идилији решења-привида западних кројача, додавати још једну – „решење-привид“ за Косово и Метохију по принципу „територије за развој“, или за „инвестиције“, „бољи живот грађана“, још једном, по ко зна који пут, на штету Србије и српског народа. „Сви ће бити добитници“ већ чујем реакцију. Да, само, што се на овим просторима „та пјесма није пјевала последњих 20-так година“, рекао би у препеву савремени Давид Штрбац.

Шта се журбом добија? На самом Косову и Метохији, врло мало, или ни мало. На Северу укидање „паралелних институција“ и „прелазни период“ са америчким гувернером који попут Вилијама Клајна у бившој Сремско-барањској области, управља том облашћу и стварањем „интегрисаних институција“. Да ли ће Срби на северу имати поверење у такво „решење“? Ако Београд оцењује да хоће, требало би рећи на основу чега. Ако неће, шта онда добијамо? Није искључено да добијемо оно што се желело избећи. А ван Покрајине, можда тај датум који би у црквеном календару био уписан црвеним словом као највећи нововерски празник демократизоване Србије. Да, и састанак српских и америчких привредника

Ретко је који одевни предмет и код Срба, а камоли код других народа, опеван као што је шајкача, српска национална капа. Нема весела, народне манифестације, посела и других облика окупљања, а да се не чују стихови као што су „Ој шајкачо, широм света теби се клањају и Србију по теби познају”, а „кад своју шајкачу накривим, тек од тада као Србин живим”, „Капо моја, шајкачо, блисташ ми на глави, са поносом носим те као Србин прави”, и многи други.

Тада и старо и младо устаје, што Срби иначе ретко чине, и са три прста десне руке на срцу, сузних очију, громгласно прати арију.

Дакле, шајкача је својеврстан синоним за Србина, предмет којим се истиче идентификација, подсећа на хиљадугодишње српске корене на европском тлу, оживљава слободарска традиција, опомињу противници да су славни преци живи у њиховим садашњим потомцима, пркоси злу, тешкоћама и искушењима, упозоравају отпадници од рода и вере и охрабрују млади да буду сложни у садашњости и будућности.

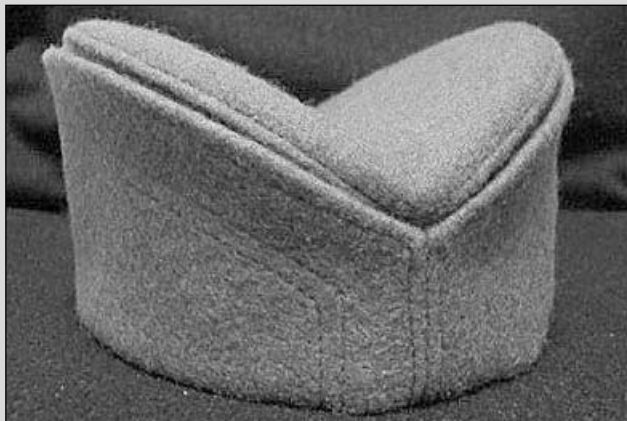
Она је скоро као реликвија у породицама и међу појединцима, са јаком националном идентификацијом којој се, неретко, придају и неке митске особине.

Посебно место у историји

Многи њен настанак и назив везују за материјал од кога је једно време искључиво шивена или за српске војне јединице у саставу аустроугарске војске, које су је носиле као одевни предмет, а прихватила српска власт седамдесетих година деветнаестог века и увела у српску војску. Када би се такво објашњење прихватило, пресекао би се један од многобројних српских корена, а рационална анализа садашњег односа Срба према шајкачи не би била могућа, без обзира на чињеницу да је српска војска са њом на глави ослободила свету српску земљу Косова и Метохије од Турака и извојевала победе у Првом светском рату, којима се дивео свет.

То значи да је шајкача из далеке прошлости српског народа и да има посебно место у његовом памћењу прошлости.

Истражујући порекло назива шајка, материјала од кога су шивене капе, за припаднике шајкашких јединица у саставу аустроугарске војске и српске војске седамдесетих година деветнаестог века, историчари, етнологи и филолози су закључили да је реч шајак, у ствари, синоним за грубу чоху или сукно, настале од глагола сукати, што значи увијати, упредати и прести. Један од најпознатијих српских књижевника Јоаким Вујић је у делу „Путешествије по Србији”, како и само име каже, описао своја путовања по Србији, почетком деветнаестог века, и поред осталог забележио како српске жене од сукна праве одела за мужеве, а „где која Српкиња од црног сукна своме мужу направи и капу”.

Шајкача
понос бранилаца нашег народа

РЕЛИКВИЈА КОЈА ДАЈЕ СНАГУ

Капа скоро идентична данашњој шајкачи, али различитих назива, била је вишевековно национално обележје на територији свих српских земаља и симбол слободољубивости, правдољубља, истинољубља, богољубља и храбрости Срба

Милен Симић, генерал-потпуковник у пензији

Одувек је у народу понос

Као плитке капе, називане абењаче, сукњеваче, завратке, шепице и карицке забележене су у документима, књижевним делима и усменом предању још од четрнаестог века код Шумадинаца, Старовлашана, Роваца, Куча, Призренаца, Дробњака, Братоножића, Васојевића, Херцеговаца, Ужичана, Крушевљана, Прилепаца, и других.

Описујући једну од њих, Вук Караџић каже „Карицка је од црвене чохе или абе, одозго затубаста као фес, а са стране има црну поставу, на коју се од-

озго може шта задјенути”.

Као што се види, капа скоро идентична данашњој шајкачи, али различитих назива, била је вишевековно национално обележје на територији свих српских земаља и симбол слободољубивости, правдољубља, истинољубља, богољубља и храбрости Срба.

Поклон од државе

Са њом на глави, живели су муко-трпно овоземаљски живот, савлађива-

*Ореол снаге:
шајкача на српском војнику*

*Шапка српских војвода била је
стилизована шајкача:
Живојин Мишић*

*Главно обележје униформе Војске
Републике Српске представљала је
управо шајкача*

ли сва искушења, припремали се за одбрану вере и отаџбине од најезде Турака, гинули у борби, хајдуковали, дизали устанке, тамновали у непријатељским казаматама и умирали без јаука.

Сигурно је да је власт младе српске државе, васпостављене после крвавих борби са турском империјалном војском у Првом и Другом српском устанку, све претходно и много више знала, чим је шајкачу као капу за војнике, која „има форму граничарске капе“ прописом увела у Србију 1870. године, а већ 1876. године новим прописом наложила да је носе и народне старешине, односно народни чиновници.

Треба посебно истаћи да је шајкача ушла у српску војску као одевни предмет преузет од граничара шајкаша, а не као капа израђена од шајка или чохе, што потврђују и правила о ратној опреми српске народне војске од 6. октобра 1877. године, у којима стоји да војници, поред осталих одевних предмета, од државе добијају и шајкашку капу. Значи битна је вековна форма капе, а не материјал од којег се израђује.

Шајкачу су учинили славном српски војници, подофицири, официри и генерали деветнаестог и почетком два-

*Контуре шајкаче
и на садашњој униформи
припадника Војске Србије*

*Цртеж српског народног
браниоца*

десетог века. Наиме, они су прво, у српско-турским и балканским ратовима коначно поразили Турску, једну од највећих тадашњих сила, ослободили свето Косово и Метохију и скоро све српске земље на југу, изузев Скадра, скадарске низије и побрђа, јер то нису, нажалост, дозволиле друге велике силе. Ипак, митска слава шајкаче као српског националног обележја и обе-

лежја српске војске постигнута је у Првом светском рату.

После Церске битке, Битке на Дрини и Колубарске битке, фотографије регента Александра, генерала Степановића, Мишића и Бојовића, са капама које су настале модификацијом шајкаче, српских војника на положају, српских коњаника, српских трећепозиваца са шајкачама као јединим војничким обележјем и српских ђака који су уведени у судбоносне битке, свакодневно су објављиване у свим светским новинама, са текстовима у којима је изражавано дивљење због тога што је српска војска тукла вишеструко надмоћније аустроугарске и немачке трупе.

Запосела песме о слави јунака

Свет је схватио да је шајкача за српског војника значајна колико и глава, када је видео фотографије српских војника који су преживели стравичан одступни марш преко Албаније и који су били живи костури, без делова одеће и обуће, али са шајкачама на глави, и када је видео фотографије српског извиђача на коме шајкача изгледа као ратнички ореол. Шајкача је била и војничко обележје и југословенске краљевске војске.

Војници, подофицири и официри српске националности су, и поред издаје Хрвата и Словенаца, на појединим стратегијским и оперативним правцима пружали фанатичан отпор фашистичким армијама, који је био дуготрајнији него отпор Британаца на континенталном делу Европе, Француза, Пољака и других европских народа.

Немци су неколико пута покушавали да заробљеним Србима замене шајкачу неком новом капом као заробљеничким обележјем, али су они то одлучно одбијали. Остале су забележене приче бивших заробљеника да су често певали „Ој шајкачо, мајко мила, са дедом си поносно на Солуну била“ и да им је то, без обзира на бес Немаца, био лек за све недаће и подстрек да издрже тортуру, тежак физички рад и све облике малтретирања.

Као реликвију која даје нову снагу и мотивише да се издрже насртаји вишеструко јачег непријатеља, шајкачу су увеле и војске Републике Српске и Републике Српске Крајине.

После агресије Северноатлантске алијансе на Србију и Црну Гору, у оквиру пројекта суштинских реформи војске израђен је и модел нове униформе са шајкачом као војничком капом, али су спробојење пројекта спречили евроатлантисти уводећи у војску натовску стандардизацију, укључујући и униформу.

Ипак, шајкача је и песму запосела, те је зато нико не може да истисне из српског историјског памћења и употребе, као што нису могли ни Турци, ни Аустроугари, ни Немци, ни комунистичка власт, нити ико други.

Две Србије, два српска народа

**МЕДИЈСКИ
ПРЕВАСПИТАЧИ**

Сведочанства о ратним судбинама Мехмедалије Ахмића и Слободана Стојановића из сребреничког краја, била су и остала „неподобна“ за објављивање, чак и, ево, деценију и кусур година након самих догађаја

Када се заратило у Босни, њих двојица, Слободан Стојановић и Мехмедалија Ахмић, били су једанаестогодишњаци и комшије: први живео у Сребреници, други у оближњем браћуначком селу Доња Каменица.

О Слободановој трагичној судбини писали су недавно и „Корени“. Да подсетим, једне јунске зоре 1992. он и његови родитељи успели су да се неопажено искраду из села и тако умакну локалним Алаховим ратницима. Али, када су стигли на сигурно, схватили су да са собом нису повели дечаковог пса љубимца.

Слободан је био неутешан: није себи могао опростити што је издао онога ко не би њега никада издао. И сутрадан, пре доручка, изненада се затрчао према напуштеној кући. По својој куцу...

Улетео је право у руке својим целатима. Зверски је мучен ножем и потом егзекутиран хицем у слепоочници у непосредне близине. Његов једини и неопростиви грех је била припадност српском народу!

Кобна помоћ

Скоро годину дана касније, тачније 17. маја 1993. несрећа се обрушила и на Слободановог комшију и вршњака Мехмедалију.

У потрази за пакетима хуманитарне помоћи, које су тада становницима Сребренице бацали из хеликоптера и малих авиона, дечак је наишао на један чија се алуминијска фолија запалила. Док је вадио конзерве и друге ствари из пакета, ватра му је захватила одећу...

У сребреничкој болници нису имали ни знања ни лека за тешке повреде на Мехмедалијином телу, па је на интервенцију Међународног црвеног крста и „Лекара без граница“ - дечак хитно пребачен на ВМА у Београд!

Мехмедалија је био у веома критичном стању, чак 65 одсто коже му је страдало од дубинских опекотина. Зато су лекари били присиљени да у помоћ позову и добровољне даваоце коже.

Јавило се њих више од двадесет! Упркос рату и ратним поделама и психозама, сви они су у Мехмедалији видели само несрећног дечака, а не припадника „противничког“ муслиманског народа.

У извештају о лечењу Мехмедалије Ахмића, лекара Клинике за пластичну хирургију и опекотине ВМА, од 29.06.1993. године, стоји да су своју кожу даровали њих седморица: Миша Стаменов, тон мајстор, Добривоје Илић, возач, Златан Шошкић, електроинжињер, Ненад Стевановић, студент, Александар Буркер, поручник, Ратко Шувака, електроинжињер и Милан Давидовић, аутоелектричар.

Брига и слика

Дечаку је урађено једанаест операција. У то време наша земља је била под санкцијама, па су и на ВМА итекао кубурили и са најосновнијим лековима и медицинским средствима. Али, за Мехмедалију није смело ништа да фали. На крају, када је 19. јануара 1994. дечак отпуштен са ВМА као излечен, рачуница је показала да је његово лечење коштало тачно 100.137,71 америчких долара.

По изласку са ВМА дечак је заједно са родитељима добио азил и даљу здравствену негу у једној од западних земаља. Тако је прича о његовој несрећној ратној судбини, ипак, добила срећан завршетак. За разлику од оне која је задесила његовог вршњака и комшију Слободана...

Узгред, када се Мехмедалија, по смештању на ВМА и након прве хитне операције, пробудио – питао је лекаре где се налази. А када су му рекли где је, Мехмедалија се зачудио:

- Већ смо ушли у Београд?!

Сви у соби су се насмејали, а већ након неколико дана, дечак се осећао као да је међу својима. Брига и пажња коју му је указивало особље ВМА и други пацијенти – избрисали су у дечаковој глави ратно-пропагандну слику о злим Србима који кољу све муслимане.

Слободанова мајка

Почетком марта ове године, мајка Слободана Стојановића ургентно је смештена у зворничку болницу. Живот јој је био у питању, па су се и многи упућени у њену породичну трагедију одмах ангажовали како би је пребацили на ВМА.

Али, нису помогле ни најјаче везе. Није примљена, јер Република Српска

још није измирила дугове за лечење њених грађана у време рата у Босни!

Заиста, редак цинизам, какав само живот уме да приреди! Нарочито, Србима.

На срећу, у београдској болници „Свети Сава“ су већ на прву молбу отворили своја врата. Знали су за трагичну судбину малог Слободана, и без икакве приче и условљавања примили су његову мајку на лечење. И успели да отклоне све опасности по њен живот...

Неморал без граница

Представници Међународног црвеног крста и „Лекара без граница“ никада нису обавестили европску или светску јавност о случају дечака Мехмедалије Ахмића, иако су управо они били ти који су у помоћ позвали надлежне у ВМА, и организовали дечаково пребацивање до Београда.

Дакле, практично су прећутали или пропустили да се похвале како су и они заслужни за спашавање живота једног једанаестогодишњака. Зашто? Па, хвалили су се на сва звона због неупоредиво мање важних и тешких подвига...

Није спорно да су Срби, као народ, у време док су на ВМА лечили малог Мехмедалију, већ били у западној јавности оклеветани као једино лоши и зли. Отуд би вест о спасавању дечака из Сребренице била сензационална за западњаке. Да су, као што нису, тада чули и видели како су Срби добровољно чак и кожу давали за спас муслиманског дечака – посумњали би бар у тврђе властитих медија и политичара о злочинским генима у Срба.

Наравно, да су хуманост и мир заиста били једини или бар главни мотив уплитања западних влада, хуманиста и медија у наше ратове, онда би случај Мехмедалије Ахмића био итекако познат. Уосталом, тешко је и замислити бољи пример поучне и за све отрезњујуће племенитости у рату.

Такође, знало би се тада и за трагичну судбину Мехмедалијиног комшије и исписника Слободана...

Строго забрањено

Сведочанства о ратним судбинама Мехмедалије Ахмића и Слободана Стојановића, била су и остала „неподобна“ за објављивање, чак и, ево, деценију и кусур година након самих догађаја.

Једноставно нису се уклапала у једино „исправну“ и још једино важећу слику о рату бивших Југословена, на којој су Срби једино и једини – злочинци. Дакле, о Србима као жртвама и као племенитим људима – није било и и даље није упутно говорити. Како на Западу, тако и у Србији! Тачније – а поготово у Србији!

Невладини и медијски преваспитаачи српског народа никад не спавају: чим неко спомене неку српску жртву

Кад би зграде, ти неми сведоци, умеле да причају: поглед на Сребреницу

или неки племенити гест неког из српског националног корпуса, одмах следи дисквалификавајућа етикета: заробљеник прошлости, слобиста, антиреформатор, националиста, примитивац, антихашки завереник...

При томе, то чине на увредљив, понижавајући и вулгаран начин, не хајући ни за минимум кућног васпитања. Без имало устручавања, они цео српски народ третирају истовремено и као психички тешко оболелог пацијента и као опасног деликвента.

У томе их нико не омета, јер њихове неистомислџенике не припуштају у близину микрофона и камера. Њихови медијски наступи су хорско певање, нема ни једног дисонантног тона. Као, уосталом, у сваком ригидном једноумљу.

Само захваљујући емисијама у којима наступају искључиво политичари – и у којима се сваки разговор своди на међусобно оптуживање и надгласавање – то једноумље није до краја видљиво. Али, да нема расправа и дебата, то јест озбиљног сучељавања различитих мишљења и аргумендовања, свима је сасвим јасно.

Копање ровова

Људи у медијима, наравно, знају да им споменуто једноумље не доноси гледаност. Али, на њему истрајавају. Очито, постоји крупнији интерес који налаже тако непрофесионално и недемократско понашање. О чему је заправо реч, може се много нагађати, међутим, ту дилему неважном чине саме последице.

Наиме, што више једноумља на телевизијским екранима, то дубља поларизација међу гледаоцима. Нема разговора, на делу је само – изјашњавање. За или против. Нема објашњавања. Ако ниси за нас, онда си против нас. И санкције следе аутоматски. Блага верзија 1948. године, јер се и даље, ипак, све завршава на етикетама и оптужбама.

Дакле, јавна сцена Србије је сада тако уређена да нема разговора и дебата, већ само једноумља и навијачког изјашњавања, што све брже и дубље задире спиралу подела у народу.

Коме то одговара?

Многима, нажалост. А посебно онима који би, рецимо, да на српску штету дају независност Космету и Црној Гори, или испословали неку државотворно бремениту аутономију Војводине. Или онима које би општи консензус о националним и државним интересима Србије – омео у намерама да се на брзину и силно обогате у распродајама важних природних и привредних ресурса.

Та опасна подела је легализована причом о две Србије. И то међусобно непомирљиво сукобљене Србије! Деле српски народ у два! Тиме практично не дају Србима да буде народ.

И то се ради у најгорим временима када се атакује и на само његово постојање. Срби су очито, и по ко зна који пут у својој историји, насели на оно познато: завади па владај.

А антисрбизам?

Јан Еберг, шведски аналитичар, упозорио је ових дана да „антисрбизам” постаје све сличнији антисемитизму између два светска рата. Навео је много аргумената који потврђују да су Срби не само обесправљени у односу на друге народе, већ и народ којег је пожељно и исплативо клеветати и носити му неправду.

Није Еберг једини на Западу који на то упозорава, али премало их је и преслаби су да би нешто сами променили у корист Срба и опште правде и равноправности. А, притом, сами Срби ништа не чине за себе. Уствари, и да хоће не могу, јер су подељени на два сукобљена народа.

Онај део српског народа који би да бар сачува достојанство и самопоштовање – нема подршку својих колонијалних господара. Благо речено. Признају се и цене само они Срби који беспоговорно слушају, трпе и нападају властито народ.

Отуд је важно да се зна и не заборави и прича о ратној судбини Мехмедалије Ахмића и Слободана Стојановића, двојице дечака из сребреничког краја.

Жељко Вуковић

Извор: *Корени*, лист Срба у расејању

Захтев ЕУ Влади Србије да смањи евроскептицизам

НОВИ НАПАД НА МЕДИЈЕ

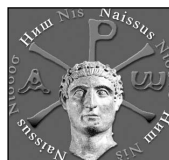
Влади Србије препоручује се да се смањи утицај новинарских удружења у јавном животу (поготово УНС), а да се приступи систематском и енергичном хваљењу европског пута

На састанку највиших представника Европске уније изражено је задовољство понашањем српских власти и опозиције у односу на питање Косова и ЕУ, али је истовремено изражено негодовање због статистичких података који показују да све мање грађана Србије жели у Европску заједницу и НАТО. „Сматрамо ово нелогичним и непријатним. Ми Србији помажемо да се стабилизује, реши своје политичке и економске проблеме, политичари нас у томе слушају и чине све да се стање побољша, а грађани на то реагују негативно. Претпостављам да се ради о некој врсти српског ината”, изјавила је Моник Бужи, стручњак за Западни Балкан и чланица Комисије за придруживање и снажење свести егзотичних народа при Европском парламенту. Она је истакла да негативан став према Европи који у Србији вртоглаво и необјашњиво расте вероватно долази и као последица недовољног ангажмана српских медија у убеђивању грађана Србије да ће се одрицањем од Косова и припајањем европској породици Србија наћи у благостању.

Због тога је на састанку договорено да се Влади Србије упути нота у којој се препоручује да се смањи утицај новинарских удружења у јавном животу (поготово УНС), а да се приступи систематском и енергичном хваљењу европског пута кроз разне видове документарних и играних филмова у којима се Европа приказује у најлепшем светлу. Такође, препоручено је да се програми информативног програма Би-Би-Сија, Си-Ен-Ена и „Слободне Европе” директно преводне на српски и ставе на ударна места провајдера кабловских мрежа. Бужи је на крају ноте упућене премијеру Дачићу пожелела срећу у даљим преговорима у Бриселу и истакла да је уверена да ће увођењем ових мера Срби још више волети своје доказане европске пријатеље.

Извор: *ПЕЧАТ*

У Нишу почело обележавање
17 векова од законског акта
Константина Великог

ГОДИНА ХРИШЋАНСКЕ РАДОСТИ

Уводне говоре одржали градоначник Ниша др Зоран Перишић, Александар Чепурин амбасадор Руске Федерације, амбасадор Ватикана у Београду апостолски нунције надбискуп Орландо Антонини, патријарх српски господин Иринеј и председник Републике Србије Томислав Николић

Свечаности у Нишу присуствовали су највиши државни функционери, дипломати, представници верских заједница, јавни и културни радници

На достојанствен начин у Нишу је почело свечано обележавање 17 векова Миланског едикта, којим је проглашена верска ранноправност и престанак гоњена хришћана. Прву у низу манифестација које ће бити организоване током 2013. године отворио је председник Републике Србије и председник Одбора за обележавање Томислав Николић.

Пре почетка званичног програма манифестације, са балкона Народног позориста у Нишу, у родном граду Константина Великог, глумац Танасије Узуновић, прочитао је Милански едикт.

Добродошлицу гостима упутио је градоначелник Ниша др Зоран Перишић, поздрављајући председника Републике Србије Томислава Николића, патријарха српског господина Иринеја, представнике Реформистичке хришћанске цркве, амбасадора Руске Федерације Александра Чепурина, бројне амбасадоре у Србија и друге госте.

Градоначелник Ниша Зоран Перишић је, поред осталог, рекао да је управо древни Ниш, град отвореног срца и богате историјске традиције, саздан на раскршћу путева, место рођења цара Константина и да заједно са Републиком Србијом пружа добродошлицу свим људима света који ће долазити

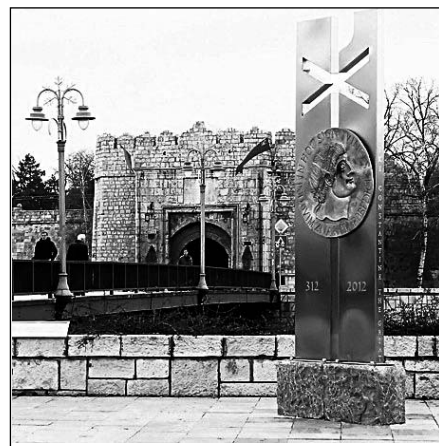
на обележавање великог јубилеја хришћанства, односно 17 векова, од добијања права на веру.

О великом значају обележавања јубилеја говорио је и Његова светост патријарх српски господин Иринеј.

- Ова 2013. година је прилика да сагледамо колико је хришћанство заслужило за преображај које је учинило незнабожанском и идеолопоклоничком античком свету. Зато је овај јубилеј дар који нам Бог дарује. Ово је тренутак да се угледамо на духовни преображај Константинопоља и сагледамо плодове које је тај преображај донео људском животу уопште, рекао је патријарх Иринеј.

Председник Републике Србије Томислав Николић је на свечаности 2013. званично прогласио годином Миланског едикта у Србији.

- У пашој земљи се ове године светкује јубилеј Миланског едикта. Верујем да нисмо заслужили само због чињенице што је Константин рођен покрај Ниша. Наша Србија и данас живи по принципима Миланског едикта. Њени грађани имају Уставом и законом загарантовано право вероисповести или, како је цар Константин писао, право да следе и верују без узнемиравања.

Председник Републике Србије 2013. прогласио је годином Миланског едикта.

Патријарх српски господин Иринеј указао је на значај Миланског едикта

Амбасадор Александар Чепурин захвалио је на частима указаној Русији да учествује у обележавању 17 векова од доношења Миланског едикта

Име цара Константина, његове поруке су актуелне и свевременске. „Свако нека верује како му срце хоће” - овим Константиновим речима, вера многих од нас постала је вера живота, рекао је председник Николић.

Његова екселенција господин Алек-

Славни руски хор
Сретењског
манастира у Нишу

ВРХУНСКИ НИВО УМЕТНОСТИ

Организатори великог јубилеја поводом 17 векова од акта Константина Великог и признавање хришћанства као вере, заслужују велико признање, што су програм увеличали наступом једног од најбољих хорова у свету, хора Сретењског манастира из Москве.

Нишлије који су имале срећу да буду у сали Народног позоришта, као и они који су преко великог бима гледали, односно слушали руски Сретењски хор, дуго ће памтити врхунско хорско певање.

На отварање свечаности у Нишу, чланови руског хора, дошли су са Божићног фестивала духовне музике који се већ трећу годину узастопно одржава у московском Међународном дому и окупља хорова из најпознатијих храмова и манастира света. Овај хор, који има дугу традицију, два пута недељно пева на литургијама у манастирину и храмовима, а наступа и на разним манифестацијама широм Русије.

У наступима на великој светској турнеји певали су у највећим концертним салама у Њујорку, Вашингтону, Чикагу, Минхену, Берлину, Лондону, Сиднеју, Мелбурну, освојивши публику и стручну критику. Чланови хора Сретењског манастира били су на гостовањима и у Латинској Америци, а више пута има.ли запажене наступе у Костарики, Куби, Бразилу и Атлантици.

Хор Сретењског манастира, уз духовну музику, изводи и познате руске романсе, песме из Украјине, затим козачке и песме из Казахстана. Хор је прошле године имао наступ у Чикагу и Минхену, а сав приход био је намењен обнови порушених цркава и манастира на Косову и Метохији.

Р. Б.

андар Чепурин, амбасадор Руске Федерације, и домаћин вечери изразио је велику захвалност што је управо Русији указана част да активно учествује у отварању низа свечаности и манифестација које су посвећене обележавању јубилеја 1700 година од доношења Миланског едикта.

- У граду смо који је отаџбина императора који је аутор Миланског едикта. Не само што је потписао акт а слободној вери, исповести, већ је и главни град Римског царства преместио у Византију, Константинопољ. То је важно јер су тамо наши православни корени, а још важније је то да је у Византији био огроман део европске културе. Руси и Срби, као и други православни народи, наследили су културно благо Византије, а то је хришћанска православна вера, рекао је Чепурин.

Амбасадор Ватикана у Београду, апостолски нунције надбискуп Орландо Антонини, обратио се присутнима на латинском језику, којим се, како је рекао, 313 година говорило у Милану.

Иако скоро 2000 година стар, Милански едикт који је дао прву формулацију верске слободе, задивљујући је актуелан. Овај историјски, цивилизацијски напредак, хришћани нису остварили само за себе, већ за све религије и цивилизације света. У уметничком програму учествовао је мушки хор московског Сретењског манастира, извођењем духовне, световне и руске народне музике. Гостовање познатог светског руског ансамбла било је поклон Влади Руске Федерације, чије извођење су присутни бурно поздравили.

Ранко Бабић

ОГЛЕДАЛО СВЕТОГ САВЕ

Савиндан није само црквени празник којим се обележава успомена на овог великог Немањића, већ и тренутак да се подсетимо због чега је светосавље темељ нашег националног идентитета, наше традиције и језгро наше културе

Овогодишње обележавања Дана Светог Саве подсетимо и поновимо да је наш народ све што му је важно повезивао са Светим Савом. То је у начелу добро јер тако сведочимо да је Свети Сава наш највећи ауторитет, иако није све у нашем националном животу Савиног порекла. Што рече недавно један песник: „Свети Сава није био члан ниједне партије, а ми смо га учланили у многе.“

Свети Сава је поставио смернице формирања и развоја српског човека. И то је можда и највеће дело Светог Немањића. Нарочито у данашње време ће ово дело бити значајно, кад би требало да одаберемо свој пут и своју политичку, економску, безбедносну и геополитичку оријентацију. Пре него што се одредимо у вези са питањем ових оријентација требало би да се одредимо око антрополошке оријентације, какав концепт човека желимо. Данас су светосавског човека, готово потпуно, потиснули хомо-balkanicus, односно homoheroicus, кога Љубомир Мицић назива барба-генијем и модерниста и реалиста, а заправо човек са духом самопоништавања. Неко је рекао „када Србин хоће да буде објективан он пређе на страну противника“. Аутентични српски човек је светосавац. Централни орган његовог бића је срце, а не само разум.

НАШ НАЈВЕЋИ АУТОРИТЕТ Као што је немогуће посматрати Светог Саву изван заједнице са Христом и Свима светима, дакле као наследника апостола, тако је светосавље неодвојиво од једне свете саборне и апостолске цркве.

Није светосавље само наш национални идентитет, наша традиција и језгро наше културе, оно је наш живот у Христу. Живот у Христу је смисао мисије Светог Саве. Дух Свети је тај који нас рађа за нови живот у заједници са Христом. Свети Сава је прво своју душу испунио благодаћу Духа светог, а потом и цео наш народ „као маслину засадио у духовном рају“, како се каже у његовом тропару. „Идентитет је прича о томе ко смо, одакле долазимо и чему идемо. Из тог разлога идентитет је и размишљање о томе ко сам ја и ко су моји други. Идентитет је и свест о том питању. Идентитет је и савест којом се на то питање тражи или даје одговор, и то уживо: у индивидуалној и колективној историји, пошто никад нисмо сами. Идентитет се остварује утемељењем у осовинским вредностима. А вредности су све оно што служи чистом и добром животу. Свети Сава је наш идентитет, јер он је наша основна вредност и наш темељни смисао.“ (Богдан Лубардић) Дакле, да подвучемо још једном, идентитет који нам је дао Свети Сава осмишљава наш живот. И то не само у свом или у неком конкретном историјском времену него и у свако време. Јер за нас који верујемо у васкрслог и долазећег Христа, Свети Сава није само значајна личност из прошлости, он је жив у царству небеском и искуство сусрета са њим тек ћемо доживети.

Зато он који је персонификација свих наших вредности представља наше огледало, али не из прошлости, него оно које гледамо окренути ка будућности, оно ка којем тек идемо. Са чврстом вером и надом да ћемо на том путу у сусрет светосавском огледалу превазићи смрт, грех и зло.

ПЕЧАТ Дејан Перишић

Приредio је Душанов законик на основу призренског преписа и штампao га 1870. и 1898. у Београду: Стојан Новаковић

Српска књижевна задруга, велика културна и просветна установа, основана 16. априла 1892. године, обележава 120 година свог деловања. Основали су је 17 истакнутих јавних радника тадашње Србије, међу којима су – Стојан Новаковић, Јован Јовановић Змај, Андра Гавриловић, Живан Живановић, Данило Живаљевић и други. Поставили су јој задатак да „критички приређује издања старијих и новијих књижевника српских; да издаје одабранија дела из савремене лепе и опште корисне књижевности, да предњачи избором у превођењу и позајмици из словенских, иностраних и класичних књижевности...“ Задруга је већ у првој години окупила око 5.500 „задругара“, од којих 2.880 из крајева ван Србије.

У причи о обележавању тог великог jubилеја српске културе, без сумње, незаобилазно је име Стојана Новаковића (1842-1915), чију је 170. годишњицу рођења, Србија прескромно обележила. О том изузетном Шапчанину, историчари већ неколико деценија говоре као о мултидисциплинарном истраживачу, који је поставио темеље модерне српске историографије, историје књижевности и филологије, дубоко ушао у област социологије. Уз све то, оставио је траг као државник, политички идеолог, национални радник, стваралац идеја, историчар књижевности, библиограф. Иза њега је остала огромна научна заоставштина, чији је највећи део посвећен трагичном крају српских средњовековних државица и обнови српске државе у 19. веку („васкрсу Србије“), зачетој у Српској револуцији (1804-1815). Године 1886. ушао је у дипломатију, остајући јој веран до краја живота.

Успешан председник Владе Србије

После два посланичка мандата у дипломатији (Цариград), преузео је све конце културно-просветног и пропагандног рада Србије у европском делу Турске. Отворио је неколико српских конзу-

Стојан Новаковић, државник, историчар, филолог, културни радник и дипломата

СРБИЈА МУ СЕ НИЈЕ ДОСТОЈНО ОДУЖИЛА

Као државник, политички идеолог, национални радник, стваралац идеја, историчар књижевности, библиограф Стојан Новаковић је оставио дубоке трагове. Иза њега је остала огромна научна заоставштина, чији је највећи део посвећен трагичном крају српских средњовековних државица и обнови српске државе у 19. веку („васкрсу Србије“), зачетој у Српској револуцији (1804-1815).

Српска књижевна задруга, обележава 120 година свог деловања.

лата у Старој Србији и Македонији, „протурао“ књиге, отварао школе, иницирао слање учитеља и свештеника, утицао на постављање српских владика. На томе је радио и као председник владе (1895-1896) када је, настојећи да добије подршку Русије, своје нескривено аустрофилство заменио русофилством. У тим сложеним временима, уз помоћ Русије, успевао је да сузбије претензије Бугарске на делове територија западно од Вардара. После свог првог посланичког мандата у Цариграду, објавио је своју гласовиту књигу „Срби и Турци 14. и 15. века“, где је престао продор Турака у Европу и њихов обрачун са средњовековном Србијом.

Током свог другог посланичког мандата у Цариграду, заједно са српским конзулима, сакупио је много доказа о албанским насиљима над Србима и предочио их турским властима и страним дипломатама у Цариграду. Као посланик у Паризу, а потом у Петрограду, покушао је да у „Реформни план за Турску“ унесе одредбу о признавању српске народности на њеном европском делу, вршећи притисак да се спроведу реформе у свим деловима Косовског вилајета, укључујући и крајеве где је живело помешано српско и албанско становништво. Дабоме, било је то врло тешко. Аустроугарска је то на све начине спречавала, настојећи да Албанце држи под својом контролом.

До смрти се залагао за идеју једин-

ства или уједињења „блиских и сродних“ балканских народа под заједничким јужнословенским именом што је, по њему, био најјачи „одбрамбени систем“ пред опасношћу од Аустроугарске. Сматрао је да српски народ треба окупљати на основама „културе, језика и књижевности“. С том мишљу је, као министар просвете (1874-1875), слао књиге у Босну и Херцеговину. Српску књижевну задругу је основао по угледу на старе породичне задруге.

Осветлио средњи век на нашим просторима

И у политици, и у дипломатији, и у филологији и историји, свеукупном националном раду, Стојан је, улазећи у своје позне године, добијао размере једног од најистакнутијих Срба свога доба. До освета 20. века, првенствено се бавио средњовековном српском историјом. Његова прва велика студија била је „Земљиште радње Немањине“ (1877). Однос географске средине и историјских збивања у Србији средњег века, изучавао је неколико деценија, све до појаве студије „Немањинке престонице Рас-Пауни-Неродимља“ (1911). Ти радови никада неће изгубити своју научну вредност. Имао је у плану да, на основу својих расправа, изда обимно дело „Народ и земља у старој српској држави“, где би, како сам каже, изложио своја искрена размишљања о „краљу, властели, се-

Пише: Крстан Милошевић

брима, администрацији, државним чиновницима, меропсима, поповима, мајсторима, баштиницима и промијарима, трговима, селима, споменицима, традицијама...“

На својеврстан начин представио је „Турско царство пред српски устанак (1780-1804)“, расветлио величину подухвата Српске револуције („Васкрс државе српске“), испитао појединости „Устанка на дахије 1804“, показао како је обновљена српска држава („Уставно питање и закони Карађорђева времена“) и друго. Стари конзервативац, до краја лојалан династији Обреновића, од краља Петра Првог је затражио „меценатску улогу“ у свом великом научном подухвату. На његов иницијативу и под његовим вођством обновљена је Напредна странка (1906). Своја конзервативна политичка начела, изложио је у студији „О улози владаоца у државном организму“ (1908), чиме је, у ствари, исказао свој пристанак на учешће у политичком животу парламентарне монархије краља Петра Првог Карађорђевића.

Борба до последњег даха

За време Анексионе кризе у Босни и Херцеговини (1908), Стојан је у знаку трагичног осећања узалудних напора, народних и својих, кроз поверљиви разговор са Слободаном Јовановићем, рекао: „Све је пропало бар за мене и моје вршњаке из доба кнеза Михаила. Она Србија коју смо ми замишљали, Србија уједињена са Босном и Херцеговином, сама свој господар на Балкану, та Србија више није могућа... Ми смо сувише стари да гајимо нове наде, и морамо лећи у гроб с тешком раном на срцу...“ Без успеха је одлазио у Цариград, да тамо моли „младотурску владу“ да се одупре анексији. На себе је преузео тежак терет када је 1909. прихватио дужност председника концентрационе владе, баш у време када је Србија признала анексију Босне и Херцеговине као свршен чин. Тада је одбацио и последњу заблуду да српски народ може рачунати на будућност у окружењу Турског царства и Аустроугарске. Његова књига разговора и чланака „Најновија балканска криза и српско питање“ (1910), ушла је у ред најпоштенијих остварења српске политичке публицистике.

Последњи Стојанов дипломатски наступ био је у Лондону 1912-1913, где је предводио српску делегацију на мировним преговорима с Турском после Првог балканског рата. Умро је у Нишу, 18. фебруара 1915. године. Упамћен је као један од највећих националних радника које су Срби имали. Његова борба за Србију и Српство, трајала је колико и његов живот.

РОМАН КОЈИ НЕМА ПРЕТКА

У Колу Српске књижевне задруге објављена „Бајка“
Добрице Ћосића, роман који је књижевна критика прећутала

У Српској књижевној задрузи представљен је роман „Бајка“ Добрице Ћосића, који је објављен у 102. колу. Није ово било обично представљање једне књиге, већ мали „округли сто“ о највећем живом српском писцу. О роману су говорили Слободан Ракић, Желидраг Никчевић, Слађана Илић, Владимир Кеџмановић и Марко Крстић, а одломак из дела прочитао је Срба Милин.

Слободан Ракић, садашњи председник СКЗ, подсетио је на време од пре четири деценије када је на челу најугледније и најстарије издавачке куће у Србији био управо Добрица Ћосић. Задруга је тада била у свом највишем издавачком и културном успону, са неколико великих националних пројеката, као што је „Историја српског народа“, у десет томова.

Ана Ћосић-Вукић, у поговору романа, присећа се да је њен отац „Бајку“ писао 1965. године, на летовању у Охриду. Увече је, супрузи Божици, читао оно што је током дана написао, слушала је то и кћи Ана и то је први роман њеног оца кога се сећа. Када је објавио „Бајку“ Ћосић је имао 44 године и три објављена романа: „Далеко је сунце“, „Корени“ и „Деобе I-III“.

За литерарну генезу романа „Бајка“, каже Ана Ћосић-Вукић, значајне су „Деобе“, Ћосић је намеравао да напише и епилог овог романа о чему постоје белешке у његовом рукопису „Дневник Деоба“. Недовршени епилог звао се „На дну реке буна“. Роман „Бајку“ данас треба читати као филозофски увод и извориште Ћосићеве романескне енергије за литерарно преобликовање песимизма у историјски и судбински трагизам.

„Бајка“ је роман, истиче Марко Крстић, који нема свог претка у српској књижевности и зачетник је дистопијског и антиутопијског мишљења у српској литератури. Реч је о првом и једином роману у нашој књижевности који се ухватио у коштац са „фаустовским мотивом“. Роман „Бајка“ израз је најдубљег пишчевог песимизма, нарочито ако знамо да, за разлику од утопије, антиутопија предвиђа мрачну будућност човечанству.

Ћосић се у „Бајци“ најдубље замислио над самим Ћосићем. Револтирани Ћосић устао је

против револуционарног Ћосића. „Бајка“ је настала у време Ћосићевог идеолошког разочарања. У роману су уметнички артикулисани пловидба „Галебом“ с Титом, посета Голом отоку и логору Дахау, пад Ранковића и Брионски пленум...

„Бајка“ је, наглашава Желидраг Никчевић, нешто сасвим посебно у Ћосићевом стваралаштву. Она нам може помоћи да га видимо у ширем, сложенијем контексту, са поетички и естетски слободније ангажованим рукописом. У време када је настала, она није имала праве читаоце и тумаче, и фактички је прећутана. У том прећуткивању било је разумног, идеолошког зазирања. Осећао се њен субверзивни потенцијал, али у самом друштву, за прави одјек, није било довољно артикулисане субверзивне енергије.

У роману се сва достигнућа људске историје, сматра Слађана Илић, процењују из песимистичког фона. Приповедач у свему види апсурдне исходе, његово доминантно осећање јесте – резигнација. Апсурд је основна карактеристика прошлости, садашњости и будућности. Не постоји ништа што би могло да испуни аксиолошку празнину. У роману „Бајка“ посебно је значајан симбол пепела. Пепео је опомена, јер као да је читав свет слика напуштеног крематоријума који је само тренутно, али се не зна на које време – ван погона.

Успех „Бајке“ код читалачке публике, истиче Владимир Кеџмановић, непоредиво је мањи од успеха било ког другог Ћосићевог романа, што је, с обзиром на њену херметичност, сасвим разумљиво. Ово дело је, међутим, критика у доброј мери прећутала, чему је, без сумње, с једне стране, кумовала чињеница да је у годинама после његовог објављивања, Ћосић представљао неподобну персону, а с друге велики успех који је, у време умереног попуштања идеолошких стега, доживео његов роман „Време смрти“, бацивши у сенку не само „Бајку“, него и остала Ћосићева дела.

Видно расположен, Добрица Ћосић је рекао да није очекивао да за живота чује расправу о „Бајци“. Мали „округли сто“ у Српској књижевној задрузи назвао је „књижевним инцидентом“, а инцидент је било и објављивање „Бајке“ (1966).

Овај роман је, можда, требало да буде његов последњи објављени роман. Ћосић је потврдио да је размишљао о наставку романа, о причи о Анђама, српском добром ђаволу, кога је и сам „сретао“ поред Мораве, у детињству. „Бајка“ јесте побуна против Старог (Броза), али и против тоталитарног друштва које је дошло Дахау и Голи оток.

Иако не чита и не преправља већ објављене романи, Ћосић је „Бајку“ поново прочитао пре десетак година и зачудио се зашто тај његов роман није занимљив читаоцима. Био је пријатно изненађен јучерашњим тумачењем романа Желидрага Никчевића, Слађане Илић, Владимира Кеџмановића и Марка Крстића који су, како је рекао, у размишљању и тумачењу отишли много даље од њега. Био би, додао је, много незадовољнији својим укупним делом – да није написао „Бајку“.

Зоран Радисављевић

Топови без послуге,
инкубатори без деце

ДРЖАВУ ЧИНЕ ЉУДИ

Пре извесног времена неко је, не сећам се баш ко, донео испужени инкубатор и предао га Војном музеју на Калемегдану. Та справа се тако, ни крива ни дужна, нашла међу

старим моделима топовима. То би могла да буде порука упућена грађанима Србије, па и шире. Да одјекне као громогласни пуцањ топа.

Србијом већ дуже време хара бела куга! И држава се, изгледа, помирила са том чињеницом: при ресорном министарству укинута је институција која се старала о потомству.

Да није било ратова у 20. веку, данас би нас било више од двадесет милиона, речи су које се често могу чути у Србији.

Уз домаћу ракију и вино, а на Калемегдану шах и карте „проклињу се зле судбине“. Зашто је бела куга загосподарила Србијом? Чињенице жестоко опомињу: четврта смо најстарија нација на планети, а последњи по броју живорођене деце у Европи. Ако овако наставимо, нестаћемо као народ у наредних 250 година, јер статистика говори да се у последњих 100 година број Срба на Балкану знатно смањио, приближавајући се невеселим прогнозама. Број наших сународника сваке године смањује се за око 40 000 људи. Тако сваке године нестане један град средње величине. Све је више пензионереа, а све мање активног становништва. Ко ће, дакле, у будућности зарађивати за плате и пензије, када просечна породица у Србији има 0,88 деце!

Ко зна колико хиљада запослених жена крије трудноћу, јер чим се примети да је нека од њих трудна, обично добија отказ на радном месту код приватника. Оваквих упечатљивих примера и прича има и међу медицинским сестрама које тврде да им, због могуће трудноће, уговор о раду продавају свака три месеца. Позната је чињеница да у Србији када млада же-

на дође на разговор за посао, обавезно је питају: „да ли сте у браку“, „планирате ли децу“.

Уосталом, није мали број фирми (то се на одговарајући начин може и проверити) које у уговору стављају клаузулу да три или пет година запослена не сме да затрудни. У томе предњаче домаћи бизнисмени, а и странци су већ прихватили таква правила игре.

У минулим ратовима, а и због беле куге, Срби су се бројчано смањили. У 20. веку четири милиона Срба је уби-

јено, а исто толико расељено по белом свету. Још када би се знао број живота који се свакога дана намерно прекида абортусом.

Села су нам испражњена, деце је све мање, а старих људи све више, брак и породица су у дубокој кризи. У околини Ниша, Коршумлије и Врања има села где пописивачи нису имали кога да попишу. У селу Доброселица, општина Рековац, у последњих 50 година није рођена ни једна беба. Нема ђака у многим селима Србије. Многе школе су закључане.

Суморне су слике свуда а посебно у неким насељима источне Србије. Тамо су побачаји пракса, а бела куга традиција. Богати домаћини имају огромне луксузне кућетине, а једно дете. Србија пролази кроз најтеже тренутке у својој историји.

Инкубатор стављен међу топовима на Калемегдану шаље алармантну поруку. „Пуче топ, ожени се поп“, говорио је народ у време Карађорђа. „Пуче пушка, роди се дете“, испреда тај исти народ. Ту до инкубатора стоји топ коме треба послуга. Потребни су војници, да граде и бране своју отаџбину.

Нису ни топови тако стари, мада су у музеју, није за ниподоштавање ни инкубатор који представља први топли дом за недораслу децу. Тешко се може схватити да топ нема послуге зато што је инкубатор одложен у Војни музеј, тамо где му место није.

Позив сународницима: „Храни сина, па шаљи код топа, рађајте Обилиће“. Недајте да топови остану без послуга. Деси ли се то, Србија би остала без бранилаца. Нестали би нам и држава и нација.

Љубомир Баровић

Како Албанци фалсификују
своју историју

ЧИЈИ ЈЕ СКЕНДЕРБЕГ

Пре извесног времена десио се занимљив догађај у Албанији. Истина прича одиграла се у музеју Скендербега у Круји.

Један мој пријатељ рекао ми је, онако узгредно, да ће неким послом отпутовати у Албанију. Предложио сам му да када већ иде у земљу у коју се ретко путује, то искористи да би видео нешто занимљиво. Замолио сам га да обавезно посети музеј Скендербега (Đerđ Kastrioti, према албанским изворима) и објасним му добро ко је био Скендербег.

Отпутује он у Албанију и посети музеј Скендербега. Кустос музеја је групи туриста, у којој је био и мој друг, потанко објашњавао ко је био Скендербег. Те ово, те оно, а овај мој пријатељ га пита (оно што сам га ја научио):

„А где су сахрањени Скендербегови рођени брат и отац?“

Кустос прогута кнедлу па каже: „у српском манастиру Хиландар.“

Мој друг га опет пита: „А зашто тамо?“

Кустос не имаде где, па покушавши да забаруши истините чињенице рече: „Знате, Скендербег и његова породица су били велики државници, па су имали добре односе са другим народима.“

Туристи из групе, било је ту Швајцараца, Немаца и Црногораца, слушају и чуде се шта прича кустос, па питају мог друга: „Како то да су они сахрањени у српском манастиру?“

А мој пријатељ им каже: „Па они су били Срби, православни монаси.“

Људи што су се затекли у маузолеју, били су шокирани, а и мој пријатељ такође, јер није могао да верује да цела држава Албанија егзистира на фалсификованој историји, на лажи. Није то ништа ново. На лажи и фалсификованој историји егзистирају и друге државе, попут Хрватске, Македоније, БиХ. И оне су, баш као и Албанија, папске творевине.“

Д. Петровић

Борба за истину
и правду

РАЗУМ ПРОТИВ БЕЗУМЉА

Прошла је и катастрофична 2012. година, у којој се требало да се догоди смак света. Није дошло до катастрофе планете, али ни пророци мудрих Маја нису потпуно подбацили у предвиђању и прорачуну. Незапамћене олује, урагани и цунамији, затим пожари и катастрофалне суше, уводе нас полако у стање смака света. Рат за воду више није тако дако далеко.

Безобзирни и насилнички однос према планети Земљи, враћа се човечанству као казна. На нашим просторима неки људи су месец мај 2012. доживели као смак света. У првом реду, гласачким листићем и оловком, збрисан је са сцене министар војни Д. Шутановац, који је ветеранима објавио „рат“. Он ће, на име, остати упамћен по томе што, када је реч о војним пензионерима, није признавао прописе.

Просто је невероватно да неки, благо речено обични људи заузму места великана српске историје, попут Војводе Путника и иних министара који су стварали славну српску војску.

Нешто пре Шутановца, отишао је са сцене и начелник Генералштаба ВС З. Понош. Прескачући неколико нивоа функција, што је неуобичајено у светској пракси, сврстао се са војводама Мишићем, Бојовићем другим великанима наше војске. Он је војне ветеране прогласио кривцима што у војном буџету нема довољно пара.

И тако, како рече Радош Бајић, као да разум полако потискује бахато безумље. Али свесни

смо да треба још доста времена и борбе, бар онолико колико су снаге десрукције дејствовале.

Д. Спасојевић,
пуковник авијације у пензији

Војни пензионери
поново натерани
да туже

ГДЕ ЈЕ ОДГОВОРНА ВЛАСТ

Војни пензионери ветерани изгледа су осуђени да своја права остварују посредством судова. Прво за дуг до 2008. године, па сада за онај од 11,06 одсто. Зар надлежни нису извукли поуку из првог великог случаја – такозваног малог дуга, када је на основу судских пресуда, на име дуга, камата судских и других трошкова, за 50 одсто више средстава него што је износио основни дуг. Сада када је све јасно, јер је Уставни суд донео одлуку да су тужбе оправдане, чека се само пресуда Управног суда, који неоправдано дуго тактизира, како би дуг застарео. Ваљда су у заблуди да ми тога нисмо свесни. На њихове поступке свакако нећемо да ћутати.

Своја закинута права опет ћемо остварити судским путем. Кажу, у буџету Републике Србије нема пара. Ако је правде биће пара. Нека сви они из бивших влада, за претходних 12 година, потом бивши премијери и министри финансија врате народу паре које су незаконито потрошили. Нека се те враћене паре усмере у пензијске фондове.

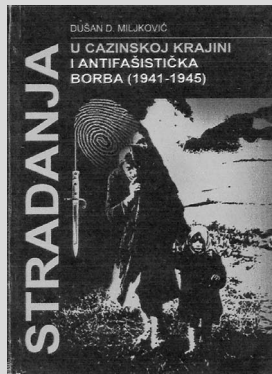
Нова Влада, која је најавила промене, мора да истраје против криминала, крађа, мита и корупције. Народ, сасвим оправдано, захтева да ранија Влада положи рачуне. Где су паре од продаје фабрика и предузећа (према неким проценама око око 90 милијарди евра)? Где су паре од донација (око 3,7 милијарди евра). Где су паре од кредита које су, током претходних 12 година, оберучке узимале све досадашње владе. Задужише Србију толико да ни праунуци не могу да врате дуг.

Очи грађана упрте су у нову владу и посебно на Александра Вучића, који се ухватио укушца са најмоћнијима, онима који су себе сматрали недодирљивима. Вучић ће успети, јер има подршку народа. Кад народ стане на страну правде нема силе која ће то да спречи.

Б. Несторовић

Трајни споменик невиним жртвама усташког терора

КЊИГА КАО ВРЕЛО ПОДАТАКА

После чедрдесет година истраживања о страдању народа током Другог светског рата, у Цазинској крајини, а за 70-то годишницу тих ужасних збивања, објављена је друга књига борца НОР-а и носиоца „Партизанске споменице 1941. године“ Душана Д. Миљковића под насловом „Страдања у Цазин-

ској крајини и антифашистичка борба /1941-1945/. У књизи су у неколико целина дати прикази о страдању српског, али и осталих народа, који нису прихватили усташку власт и злочини које су усташе примењивали посебно према Србима православне вероисповести, Јеврејима и Ромима.

У првом делу су наведени подаци о успостави власти НДХ у Великој жупи Бихаћ, пре свега у насељима дела општине Бихаћ, дела општине Босанска Крупа, општина Цазин и Велика Кладуша и то само на простору северно од реке Уне и границе са Хрватском. Описани су масовни злочини над народима, пре свега српским, по насељима и дати табеларни прегледи масовних страдања од стране усташа и других фашиста. На карти страстишта, приказана су места и време масовних злочина. У прегледу је по општинама приказано деведесет и два насеља у којима су почињени злочини од појединачних убистава до масовних покоља.

У другом делу је дат кратак приказ, у почетку спонтаног а касније све више организованог отпора усташким злочинима и окупатору, у трећем делу, Душан је после 40 година истраживања, успео да утврди и запише више од 11659 имена цивилних жртва рата српске националности и 2865 имена палих бораца НОР-а, погинулих у борби против усташке и фашистичке власти. Иако су многи споменици и спомен обележја из НОР-а у Цазинској крајини срушени, 14517 имена смртно страдалих жртва рата са овог простора не може се склонити из спискова записа на страницама ове књиге.

Књига је до сада промовисана у Београду и добро прихваћена од потомака из Цазинске крајине, без обзира, којем народу припадају. Потомци ће у овој књизи, моћи наћи име, место, време страдалих предака, али и податке о неким извршиоцима злочина над њиховим прецима и невиним становништвом. Књига има историјски значај, јер је трајно спречила заборав о страдању неколико генерација пре свега српског, јеврејског и ромског народа, али и Муслимана и Хрвата из Цазинске крајине.

Књига се може наручити поузећем од аутора, Душана Д. Миљковића, посредством е-маил адресе miljkovicdusan@open.telekom.rs или путем телефона +381-063-8574434.

Пише:
мр сц. др
Часлав Антић

Висок крвни притисак - лечење храном

МОЋ ЦЕЛЕРА И БЕЛОГ ЛУКА

Исхрана је један од важних, по многима и најважнији начин борбе против високог крвног притиска, било у комбинацији са фармаколошким лековима или као замена за њих

Бели лук је као лек широког спектра познат већ неколико хиљада година

Ко би рекао да је целер толико лековит

Висок крвни притисак делује као притајена бомба

Висок крвни притисак (hipertensio arterijalis) је значајан етиолошки фактор у настајању срчаних, оболења и компликација. Инфаркт и шлог су најчешћи узрок смрти на нашим просторима. Велики број кардиопатија, посебно у старијим годинама, у казуалној је вези са повишеним крвним притиском, а по статистичким подацима САД за велики узорак, хипертензије су најчешћи узрок срчаних оболења (55,5 одсто).

У настајању хипертензије значајан утицај има наследни фактор, затим начин исхране и живота, нарочито у погледу душевног напрезања и емотивних инсульта. Код хипертензије често постоји полифагија (прождрљивост) и изгледа да на развијање хипертензије нарочито утиче исхрана богата беланчевинама и мастима. Да би се спречиле болести срца и крвних судова притисак треба да буде испод 140/90. Постоје многе намирнице које могу да сниже крвни притисак. Исхрана је један од важних, по многима и најважнији начин борбе против високог крвног притиска, било у комбинацији са фармаколошким лековима или као замена за њих.

У азијским земљама се од вајкада користи целер за снижавање крвног притиска. Из целера је изолована супстанца која снижава крвни притисак, што је потврђено и експериментом на пацовима. Сматра се да целер снижава крвни притисак дејством на хормон стреса који доводи до сужавања крвних судова и пораста притиска. Целер је најефикаснији код болесника код којих притисак расте због психичког стреса. Уз то се у експерименту дого-

дило снижење холестерола, који је често повишен код особа са хипертензијом.

Још један легендарни народни лек за високи крвни притисак, и то веома ефикасан, чије је дејство потврђено, јесте бели лук. Он је као лек доста коришћен у кинеској медицини. Недавно је у Немачкој испитивано његово дејство и установљено је да смањује дијастолни (доњи) крвни притисак код оболелих са средње тешком хипертензијом. Тај ефекат се постиже са неколико ченова дневно.

Берлински истраживач Петер Зингер је доказао да су омега-3 масне киселине у рибљем уљу од утицаја на хипертензију. У лакшим облицима хипертензије и мале дозе рибљег уља могу довести до пада крвног притиска, а код тежих облика могу појачати дејство лекова бета блокатора. Стога се у исхрани препоручују масне морске рибе (лосос, скуша, туњ, сардина и харинга).

Воће и поврће вероватно снижавају крвни притисак јер се показало да је он (притисак) код вегетаријанаца нижи.

Калијум има знатан утицај на крвни притисак. Његово недовољно уношења доводи до повећања крвног притиска, а уношење хране богате калијумом - снижава га. Недовољно уношење калијума у организам доводи до задржавања натријума који повећава крвни притисак. У храну богату калијумом убрајају се печени кромпир, диња, авокадо, блитва, бресква, кајсија, шљива, сок од парадајза, пасуљ, лосос, соја, банана и бадем.

Калцијум, у извесним околностима, такође повољно делује на снижење крвног притиска. Има га доста у млеку и млечним производима, лососу, скуши, сардини, костима, кељу, сувим смоквама, соји, лишћу репе, брокулима и пасуљу.

Код великог броја болесника (30 – 50 одсто) смањење соли у исхрани може знатно да смањи притисак. Храна без соли омогућује бољу еластичност крвних судова, што доводи до пада крвног притиска. Мањи унос соли може да се оствари ако се не конзумира готова (прерађена) храна и сухомеснати производи, јер они садрже велике количине соли. Смањени унос соли посебно се препоручује болесницима који, осим повишеног притиска, имају проблема и са болесним срцем.

Кафа није главни кривац за хронично повишени крвни притисак. Код особа које повремено пију кафу, чак и код оних који је редовно пију, кофеин пролазно повећава притисак, посебно када су под стресом. Већини људи са хипертензијом кафа не смета, али се не препоручује онима којима притисак расте када су под стресом.

Савети особама са високим крвним притиском

ШТО МАЊЕ СОЛИ

1. Конзумирајте што више воћа и поврћа, јер садрже познате и непознате супстанце које смањују притисак (витамин Ц, калијум, калцијум...)
2. Користите у исхрани нарочито целер и бели лук;
3. Једите масну морску рибу, попут скуше, лососа, туње, сардине или харинге, два до три пута седмично;
4. Мање солите јело. Не износите сланик на сто и не једите индустријску храну и сухомеснате производе;
5. Ограничити унос алкохола на једно до два пића дневно. Избегавајте опијање јер се у том стању знатно повиси притисак;
6. Ако сте гојазни – ослабите. То је сигуран начин да спустите крвни притисак.

Компликације које могу наступити због грипа

ВИРУС НАПАДА СРЦЕ

Средином јануара ове године званично је потврђено присуство вируса грипа на територији Србије. За сада се зна да су људи оболели од типа А1(Х1), изазивача обичног сезонског грипа. У оптицају су три типа вируса, али свињски тип Х1.Н1, још није доказан.

Готово да нема особе која, у хладним зимским данима, не оболи од неког вирусног оболење горњих дисајних путева, које се, срећом, уз чајеве, витамине и аспирина, брзо преболи. На удару тих болести налазе се све старосне категорије, а најподложнија су деца и старе особе, посебно ако су оптерећени неком хроничном болешћу. Грип не мимоилази ниједну нашу зиму. Већина га одболује са високом температуром, а има и оних код којих се та вирусна болест испољи у блажем облику, па се често такви болесници похвале да су га прележали „на ногама“. Управо у тој групи „одважних“, због непрележаног и нелеченог грипа, а и других вирусних инфекција праћених температуром, могу се неочекивано јавити последице на срцу, плућима, и другим органима.

Вирусне инфекције код око десет одсто болесника захвата срчани мишић или срчану кесу, а најчешће обоје. Треба нагласити да су најчешћи узроци запалења срчаног мишића вирус грипа, полио вирус, Епштан-бар вирус (изазивач инфективне мононуклеозе) и вируси осипних грозница, попут рубеоле, варичеле, малих богиња. Кад се уз поменуте болести или, после прележане вирусне инфекције, јави изузетно замарање, знојење и неправилан рад срца, треба посумњати да је вирус захватио и срце. Најчешће последице прележаног запалења срца су прираслице тј. ожилци на срчаној кеси. Те сметње се осећају као печење, болови или као иглом изазвани оштри прободи у пределу срца, обично за време прехладе или кад се време мења. Те тегобе су у суштини безопасне, али се пацијенти од њих уплаше.

Вирусни миокардитис (оболео срчани мишић) не оставља последице ако се на време лечи и препозна. У тежим случајевима, вирусна оболења могу изазвати проширења срца, тзв. дилатационе миокардиопатије, мада се то догађа изузетно ретко, где се удружују посебни имунолошки процеси и наследни чиниоци.

У превентиви вирусних оболења срца, најзначајније је благовремено препознавање вирусне инфекције и одговарајућег лечења, у чему је најважније мировање у постелји, све док постоје симптоми, без обзира на то што је температура лековима сведена на минималу. Искуство је показало да је овај начин, уз витаминску терапију, најбољи за лечење запаљеног срчаног мишића.

Ч. А.

Лековито биље ГЛОГ

Други називи: бели глог, бела драча, бели трн, црвени глог, глогиња, глоговац.

Добар је у лечењу оштећеног срчаног мишића у старости, код упале срчаног мишића, у лечењу закречења крвних жила и ангине пекторис. Глог делује на смирење живчаног система.

Опис биљке: глог је већином средње величине. На погодним стаништима успева и као чворасто, разграњено дрво висине и до пет метара. Дрво глога је тврдо и жилаво. Кора је глатка, сиво-пепељасте боје с гранана на којима је распоређено трње дужине до 1.1/2 цм. Листови су трокрпасти и петерокрпасти, с доње стране су светло плавкасто-зелени, а с горње стране тамнозелени и сјајни. Наликују листовима храста, само што су знатно мањи. Бели цветови су скупљени у богате китице с дугим и краћим петељкама. Снажно миришу на мед. Плодови су црвене боје и беру се кад сазрију, у касно лето.

да не промене боју. Листови се беру након цветње. Плодови се беру након дозревања; суше се најпре у хладу, да увену, а након тога досуше се на топлој пећи

Лековито деловање:

држи се да је глог једна од највреднијих и најделотворнијих лековитих биљака за срце. Глог јача и регулише рад срца. Осим тога, глог је изванредан регулатор крвног притиска, при чему не само да снижује повишени крвни притисак, него повисује прениски крвни притисак у ослабљеног срчаног мишића. Добар је у лечењу оштећеног срчаног мишића у старости, код упале срчаног мишића, у лечењу закречења крвних жила и ангине пекторис. Глог делује на смирење живчаног система.

Станиште: глог се често налази на рубовима ниских белогоричних и црногоричних шума, а веома често расте у шикарама те уз оградe и живице.

Лековити део биљке:

за лек се скупљају цветови са цветним стапкама, листови и плодови без петељке. Цветови и листови сакупљају се у пролеће. Цветови и цветни вршци сабиру се само с грмова који су у пуном почетном цвату. Суше се у танком слоју, при чему је потребно пазити

www.zonex-slusnicentar.com

SLUŠNI APARATI

PRODAJA NA RATE

VRHUNSKA AMERIČKA TEHNOLOGIJA

**Besplatna provera sluha
i proba aparata**

**Beograd: Sazonova 18a.
011/2435-924,
3443-081**

**Novi Sad: Vase Pelagića 4,
021/425-370**

СЛУШНИ АПАРАТИ СЕ ИЗДАЈУ И НА ВОЈНЕ РЕЦЕПТЕ

Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ

Удружење војних пензионера Србије
Београд, Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА
Љубомир Драгањац

НАСЛОВНА
СТРАНА:

Са интернета,
аутор непознат

Година XI ■ Број 109 ■ Јануар 2013.

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милен Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ
Др Часлав Антић, Крман Милошевић,
мр Александар Симоновски, Радисав
Ристић, Ранко Бабић, Будимир М.
Попадић, Никола Оташ

ДОПИСНИЦИ
Добросав Алексић (Алексинац),
Ранко Бабић (Ниш), Предраг Добић
(Сремска Митровица), Радивоје
Здравковић (Подгорица),
Ило Михајловски (Чачак),
Будимир М. Попадић (Нови Сад),
мр Александар Симоновски (Крушевац),
Стеван Стојановић (Шабач),
Драгослав Ђорђевић (Крагујевац),
Јово Бенцун (Зајечар)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ
Будимир М. Попадић, М. Шумоња,
М. Чуљић, дописници и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА
Редакција

ДИСТРИБУЦИЈА
Павле Лучић

Лист излази месечно.
Тираж : 3. 000 примерака
Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА

Пан-пласт, Београд

Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com

Сајт Удружења <http://www.uvps.rs/>

ISSN 1452-3809

СIP –
Каталогизација
у публикацији
Народна
библиотека
Србије Војни
ветеран ISSN
1452-3809

9 771452 380002

Адвокатске услуге за КВП

БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПОВОЉНИЈЕ ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној сарадњи
закљученог са УВПС, адвокати:

***Ивана Ц. ЈОВАНОВИЋ**, из Београда,
ул. Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ „Ива-
нијум“), тел. 011/2644384 и 064/1735395;
Клијенте прима: уторком: од 17.00-19.00
часова;

***Љиљана ЈАКОВЉЕВИЋ**, из Београ-
да, ул. Чубурска бр.2, Занатски центар
„Пејтон“, тел. 011/2446977 и 064/1427122;
Клијенте прима понедељком, средом и чет-
вртком: зими од 17.00 - 19.00 а лети од
18.00 - 19.30;

***Снежана Ч. КОВАЧЕВИЋ**, из Београ-
да, ул. Немањина бр. 5, тел. 011/3629292
и 063/8497471; Клијенте прима средом: од
16.30-18.30 часова;

***Гордана БУЧЕВАЦ СТЕФАНОВИЋ**, из
Шапца, ул. Патријарха Павла бр. 10, тел.
015/314307 и 064/2328165; Клијенте при-
ма: четвртком од 18.00 - 19.00 часова;

За потребе војних пензионера ови адво-
кати обављаће следеће правне послове:
даваће бесплатне правне савете и пружа-
ће све остале адвокатске услуге уз накна-
ду по важећој адвокатској тарифи умање-
ној за 20 одсто (адвокати Љиљана Јако-
вљевић, Снежана Ч. Ковачевић и Гордана
Бучевац Стефановић), односно 30 одсто
(адвокат Ивана Јовановић). Редослед
адвоката дат је по редоследу склапања
уговора.

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

Уколико користите услуге у вези сахра-
не преко Удружења војних пензионера
Србије требало би да знате да услуге мо-
гу користити чланови УВПС, чланови њи-
хових породица, као и сви остали војни
осигураници.

Преко Удружења могу се добити комп-
летне услуге везане за сахрану:

- организација и заказивање термина за сахрану или кремацију,
- упис у матичну књигу умрлих,
- спроводница за пренос покојника,
- штампање посмртних плаката,
- продаја погребне опреме,
- превоз покојника,
- организација војних почести,
- помоћ око сређивања докумената пре и после сахране ради регулисања права чланова породице после смрти војног осигураника,
- бесплатан долазак у стан породице преминулог ради договора.

Све додатне информације могу се до-
бити у месним и општинским организаци-
јама УВПС, или директно на тел.
011/8333-142 и 011/6161-769; 064/1660-
423 и 011/3181-812.

ВЕОМА ПОВОЉНЕ СТОМАТОЛОШКЕ УСЛУГЕ ЗА ВОЈНЕ ПЕНЗИОНЕРЕ

У склопу сарадње са УВПС, Сто-
матолошка ординација „Президент
М“, Звездара, Михаила Булгакова
(бивша Душана Петровића Шанета)
46, са тимом искусних стручњака,
војним пензионерима нуди бројне
погодности:

Део услуга бесплатно – стоматоло-
шки преглед, консултација и
стручно мишљење,

Остале стоматолошке услуге
(протезе, пломбе, надogradње и
друго), уз значајне финансијске по-
годности – плаћање на рате или са
попустом, у зависности од врсте
услуге.

Доказани тим стручњака нуди
све стоматолошке услуге брзо,
квалитетно и повољно.

Телефони за контакт и информа-
ције : 011/342-7481, 063/214-800,
064/135-1487.

Миладин Петровић

ТАЈНА ДОБРОВО ЉАЧКЕ УЛИЦЕ

Друго допуњено издање

Миладин Петровић

ТАЈНА ДОБРОВОЉАЧКЕ УЛИЦЕ

Из штампе је изашло друго допу-
њено издање књиге *Тајна Добро-
вољачке улице у Сарајеву*, аутора
Миладина Петровића, новинара и
сведока догађаја. У њој се, између
осталог, објављују: записник са сед-
нице Председништва БиХ уочи на-
пада на колону и снимак разговора
генерала Кукањца и Аксентијевића,
као и сведочења главних актера До-
бровољачке драме, у којима се от-
кривају нови детаљи и осветљава
истина о том страшном злочину над
припадницима ЈНА.

Књига се може купити у Војној
књижари у Београду (Васина 22).

Ближе информације о књизи на
телефон: 064/4002096.